

SVA LICA NESTALA NA KOSOVU NAJPRE SU LJUDI

Najavljena sudjenja nealbancima treba odloziti do osnivanja odgovarajucih medjunarodnih sudskih veca. - Jugoslovenski predsednik Vojislav Kostunica uputio je pismo generalnom sekretaru UN Kofiju Ananu u kojem ga obavestava o stanju u kome se nalaze Srbi utamniceni u pristinskom zatvoru i pritvoru u bazi Bondstil.

"Ekselencijo,

Osecam potrebu da Vas obavestim da je mali tim iz Predsednicke kancelarije za izbegla, nestala i raseljena lica 15. novembra 2000. godine, posetio zatvore u Pristini i bazi Bondstil. Sa zaljenjem konstatujem da je bezbednosna situacija u kojoj se nalaze Srbi u pristinskom zatvoru daleko od zadovoljavajuce, dok je tretman Srba u pritvorskoj jedinici u bazi Bondstil prilicno dobar. Naravno, glavni problem pritvorenika i osudjenika nealbanske nacionalnosti jeste izuzetno losa situacija u pravosudnom sistemu Kosova. Vi ste, svakako, upoznati sa cinjenicom da na to ukazuje i Analiza krivicno-pravnog sistema Kosova koju je izradio OEBS.

Iskreno se nadam da cete se sloziti sa mnom kada kazem da je, uporedo sa inicijativom koju sam pokrenuo u vezi sa zakonom o amnestiji za politicke zatvorenike u SRJ, neophodno da civilno prisustvo Ujedinjenih nacija na Kosovu, koje Rezolucija 1244 obavezuje da uspostavi prelaznu administraciju, preduzme korake za otklanjanje drasticnog kršenja prava i pravde na Kosovu.

Kao pravnik, a uzevsi u obzir i misljenje mnogih drugih pravnih strucnjaka, verujem da bi medjunarodne sudije trebalo da revidiraju sve presude i optuznice u sudskim procesima nealbancima. Takodje verujem da bi najavljena sudjenja nealbancima trebalo odloziti do osnivanja odgovarajucih medjunarodnih sudskih veca. To je jedini nacin da pravda bude sprovedena na pravi nacin.

Moj licni izaslanik i drugi clanovi tima bili su voljni da se susretnu sa predstavnicima Udruzenja albanskih porodica nestalih lica, ali, uprkos nastojanjima UNMIK-a, te porodice nisu bile spremne da prihvate kontakt. Moram Vam reci, Ekselencijo, da sam duboko uveren da su sva lica nestala na Kosovu najpre ljudi, a potom i drzavljeni Savezne Republike Jugoslavije, i mislim da je to jedini pravedan pristup tom problemu koji me veoma brine i kao predsednika i kao gradjanina ove zemlje. Moram da naglasim da sam ubedjen da bi, i sa moralnog i sa pravnog i sa humanitarnog stanovista, bilo opasno i nepravedno povezivati resavanje statusa zatvorenika i pitanja nestalih lica.

Ova dva problema su koliko ozbiljna toliko i komplikovana i mora im se pristupiti s maksimalnom odgovornoscu. Nadam se da ce saradnja izmedju moje predsednicke kancelarije i Biroa za zatocenike i nestale, osnovane u okviru Sektora za ljudaka prava UNMIK-a, omoguciti kontakte izmedju unesrecenih porodica u svim nacionalnim zajednicama. Tu ce biti dobrodosla i saradnja sa ostalim nadležnim medjunarodnim organizacijama. Zeleo bih da izrazim svoju zahvalnost gospodinu Dzoku Koviju, glavnom zameniku specijalnog izaslanika Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija na pomoci pri organizovanju ove misije, kao i nadu da ce manji nesporazumi i komplikacije tehnicke prirode do kojih je doslo biti otklonjeni u buducnosti".

Prva poseta drzavnih zvanicnika SRJ zatocenim Srbima na Kosovu

"MISLILI SMO DA SMO NESTALI"

Na licima zatocenih Srba neverica, zapanjenost, zgranutost. Prvi pozdravi i stisci ruku sa svojim, prvi paketi, boksovi cigareta. A onda i pokoja suza. Posle godinu i po dana zatocenistva u zatvorima na Kosovu, malo ko se od njih nadao da ce ih neko njihov posetiti, a jos manje drzavni zvanicnici. "Mislili smo da smo nestali", priznao je jedan Srbin u zatvoru vojne baze Bonstil kad je ugledao Dragana Subasic, koministra pravde, prvog srpskog zvanicnika koji je za poslednjih godinu i po dana krocio u neki kosovski zatvor i obisao zatvorene sunarodnike.

- Bilo je dirljivo, niko od njih nije verovao da smo dosli. ssmo ih i uverili se, sto nam je bilo najvaznije, da ih ne maltretiraju i sikaniraju. Ne zale se na tretman, uslove smestaja i ishranu, ali najteze im pada sto su bili prepusteni sami sebi. Mislili su da su zaboravljeni - prenosi Subasic prve utiske posete srpskim zatocenicima u kosovskim zatvorima, omogucene posredstvom UNMIK-a, sa kojima je troclana misija, u okviru kancelarije predsednika SRJ Vojislava Kostunice zaduzena za ljudska prava i nestala lica, prve kontakte i uspostavila pre tri dana dolaskom na Kosovo.

Osetljiva pitanja

Cilj misije, ciji je clan ispred vlade Srbije bio koministar Subasic - da se dogovore nacini uspostavljanja komunikacije izmedju SRJ i UNMIK-a i prevazidju dosadasnji odnosi - ostvaren je na sastanku odrzanom u stabu Kfora u Pristini. U razgovoru sa najvisim predstavnicima UNMIK-a, zaduzenim za resore pravde, politicka pitanja, ljudska prava, policiju i bezbednost, obe strane otvorile su niz najosetljivijih pitanja u vezi sa daljom sudbinom zatocenih i nestalih Srba, odnosno Albanaca i dogovorile se da za sledeci susret pripreme predloge za resavanje iznetih problema.

- Zadatak nase misije je bio da sa aspekta postovanja ljudskih prava razmotrimo pitanja koja interesuju Albance sa Kosova i UNMIK, a sa druge strane i pitanje položaja Srba, pre svega onih zatocenih na teritoriji Kosova. Drugi deo zadatka odnosio se na vazno i bolno pitanje koje smo takodje otvorili, a to je sudbina i resavanje pitanja nestalih lica, pre svega Srba i drugih nealbanskih gradjana, a s druge strane, i gradjana albanske nacionalnosti - kaze Subasic. Predstavnici UNMIK-a, nastavlja Subasic, insistirali su na resavanju pitanja položaja Albanaca u zatvorima u Srbiji, pre svega imajući u vidu nedavne nemire u zatvorima, otvaranja mogucnosti za posete osudjenicima albanske nacionalnosti i dostave paketa i formiranja modaliteta za resavanje problema nestalih Albanaca. Kljucna stvar, istice koministar, bilo je pitanje smisla i domasaja najavljenog zakona o amnestiji i pustanja na slobodu zatvorenika.

Lazni svedoci

- Sa nase strane, mi smo sva ova pitanja takodje postavili, ali sa akcentom na problemu zatocenih Srba na Kosovu i nestalih lica. Posebno smo insistirali da se razresi pitanje oko omogucavanja fer sudjenja u sudskim procesima protiv lica srpske nacionalnosti, koji su u toku - dodaje Subasic.

Analizom slucajeva, kako napominje nas sagovornik, doslo se do zakljucka da zatocnim Srbima nije omoguceno pravo na odbranu i da se izricu presude bez stvarnih dokaza. Sudska veca sastavljena su iskljucivo od sudija i porotnika Albanaca i samo sa po jednim medjunarodnim sudijom. Gledano sa pravne strane, decidan je Subasic, odluke takvih sudova su neodrzive jer se, po pravilu, zasnivaju na nematerijalnim dokazima i laznim svedocima.

Od predstavnika UNMIK-a zatrazen je i neposredan uvid i poseta zatvorenim Srbima u Pristini, Bonstilu i Kosovskoj Mitrovici. UNMIK je obezbedio posetu sva tri zatvora, istice koministar Subasic, ali je misija, zbog ogranicenog vremena, stigla da obidje samo dva, u Pristini i Bonstilu. Susreti sa zatvorenicima protekli su bez nadzora predstavnika medjunarodne administracije.

- Ljudi su zaista bili iznenadjeni kad su nas videli. Nisu znali da cemo ih posetiti. Nisu se ni nadali, tim pre sto ih cak ni njihove porodice ne posecuju. Ne zato sto su posete zabranjene, posete su dozvoljene, ali rodbini niko ne moze da garantuje bezbednost dolaska na Kosovo - istice Subasic.

Drakonske kazne

U razgovoru sa zatocnim Srbima potvrđeno je da su pozicije njihove odbrane na sudjenjima izuzetno slabe. Advokati koji ih brane (inace besplatno), prepusteni su sami sebi i niko im ne garantuje bezbednost po dolasku na Kosovo. S posebnim osvrtom na ovakvu situaciju, kao i cinjenicu da se zatvorenim Srbima sudi bez stvarnih dokaza, zakljuceno je da se mora naci nacin za reviziju njihovih procesa i oslobadjanje nepravedno osudjenih Srba.

- Nekima je vec presudjeno, a izricu se drakonske kazne od po najmanje 15 godina zatvora. Sudi im se uglavnom za ratne zlocine, terorizam i genocid. Jednom bas mladom decku, koji cak nije bio ni mobilisan, sudi se, recimo, za genocid, sto je presedan u svetu za poslednjih desetak godina - nastavlja koministar.

Ima jos apsurdnih primera, dodaje Subasic, kakav je, recimo, slucaj jednog petnaestogodisnjeg decaka, inace tesko bolesnog (retardiran), koji je zatvoren sa 15 godina, a osudjen na pet godina zatvora. On trenutno izdrzava kaznu, a istovremeno je, istice nas sagovornik, iskoriscen kao svedok protiv drugih Srba. Nasa misija zatrazila je od UNMIK-a da se ovaj decko sto pre smesti u odgovarajucu bolnicu na teritoriji Srbije.

- Predlozili smo UNMIK-u i da odrzimo susret sa porodicama zatvorenih i nestalih Albanaca. Do susreta nije doslo, da li iz straha ili politickih razloga, ne znam, ali mi smo pokazali dobru volju da ih saslusamo - napominje koministar pravde Dragan Subasic, ne zaboravljajuci dramaticne scene sa ulica Pristine koje su trajale sve vreme susreta sa predstavnicima UNMIK-a. Sastanak u stabu KFOR-a, naime, odrzan je bas u vreme masovnih demonstracija, na kojima je oko 20 hiljada Albanaca zahtevalo hitno oslobadjanje svojih sunarodnika.

Zatoceni i nestali

Prema podacima Ministarstva pravde Vlade Srbije, u zatvorima na Kosovu zatoceno je 37 Srba, dok se u zatvorima na teritoriji Srbije nalazi 680 Albanaca.

Tacan broj nestalih lica, kako napominje koministar Subasic, ne zna se. Evidenciju vode i Medjunarodni crveni krst i vojska i policija, a operise se brojem od vise od hiljadu. Prema nekim izvorima, procenjuje se da ima i do tri hiljade nestalih Srba, za koje se pretpostavlja da su smesteni po privatnim zatvorima na Kosovu i u Albaniji.

Gordana Knezevic

KOSOVSKI SIPTARI NASTAVLJAJU DEMONSTRACIJE

BEOGRAD - Demonstracije kosovskih Siptara koji traze pustanje iz zatvora u Srbiji svojih sunarodnika ulaze u drugu nedelju i postaju sve masovnije.

U sredu su skoro svi putni pravci sirom Kosova i Metohije bili blokirani pa je zbog zastoja u saobracaju, ali i bezbednosnih razloga, odlozen i jedan medjunarodni skup socijalnih radnika, defektologa i pedagoga, koji je trebalo u sredu da pocne na Brezovici.

Bezbednosna situacija, prema recima izvora "Glasa" sa Kosova i Metohije, iz casa u cas je sve napetija i preti da dodje do sukoba izmedju demonstiranata i pripadnika Kfora. Jedan takav sukob izmedju pripadnika Kfora, policije Unmika i demonstiranata dogodio se u utorak u Gnjilanu.

Demonstranti su izvukli deblji kraj i ubrzo se povukli, ali se protesti nastavljaju. Strahuje se da bi slicno moglo da se dogodi i u ostalim gradovima jer su Siptari, kako istice nas izvor, ljuti na mirovnjake zbog navodne pasivnosti u resavanju problema pustanja na slobodu siptarskih zatvorenika.

Kako ce se stvari dalje odvijati, tesko je predvideti. Pristinom kolaju price da bi demonstranti sa celog Kosova i Metohije uskoro mogli da krenu prema Merdarama i Konculju, odnosno administrativnim granicama izmedju Srbije i njene juzne pokrajine.

Ovo bi, smatra se u Pristini, bio dobar marketinski potez kojim bi se svetska javnost ponovo zainteresovala za sudbinu zatvorenih Siptara i primorala jugoslovenske vlasti da ih oslobode. S ovim se malo odugovlaci jer Siptari u cetvrtak, posle pobeđe demokratskih snaga u Jugoslaviji, vise ne mogu da racunaju na podrsku medjunarodne zajednice kakvu su imali za vreme bombardovanja.

Pohod vise desetina, mozda i stotina, hiljada Siptara na granicu sa Srbijom je, istina, moguc, ali im put nece krciti Kfor, a sigurno je da ni Srbija nece dozvoliti da se nemiri prosire na podrucja Kursumlije i Bujanovca.

Moguc policijski cas

Ukoliko se situacija iskomplikuje, moguće je uskoro na celoj teritoriji juzne srpske pokrajine bude zaveden policijski cas, saznajemo iz izvora bliskih Unmiku. Ovo bi bio najbezbolniji nacin da se sprece sukobi izmedju Siptara i mirovnjaka, ali i masovne demonstracije kod Merdara, Konculja i u juznom delu Mitrovice.

SIPTARI RASFORMIRALI LOGOR NA PLANINI HAJLA

BEOGRAD - Poslednji pokretni logor, u kome je bilo desetak zatocenih Srba, koji se nalazio na planini Hajla, u jednom selu nedaleko od administrativne granice sa Crnom Gorom, odnosno opstinom Rozaje, rasformiran je pre desetak dana, tvrdi izvor "Glasa" iz Pristine.

Sumnja se da su zatvorenici ubijeni. Ovim je nas izvor potvrdio reci siptarskog intelektualca Adema Demacija da na teritoriji Kosova i Metohije ne postoje nikakvi logori u kojima su zatoceni Srbi koji bi eventualno mogli biti razmenjeni za Siptare koji se nalaze u zatvorima na teritoriji Srbije.

Podsecamo da je pre desetak dana Demaci usred Beograda cinicno izjavio: "Nemojte se zavaravati da ce biti neke razmene zatvorenika. Borci "OVK" dok su se borili po sumama, nisu imali vremena da brinu o zarobljenicima i da ih hrane. Zao mi je, ali ne verujem da ima zivih".

Demaci, medjutim, nije umeo, ili nije zeleo, da odgovori sta je sa Srbima kidnapovanim posle dolaska Kfora i Unmika, o cemu cuti i civilna misija.

Inace, ulicama kosovskih gradova vec nekoliko dana demonstriraju Siptari koji traze pustanje iz zatvora u Srbiji svojih sugradjana. Nijednog trenutka, medjutim, niko nije spomenuo Srbe koji se nalaze u siptarskim zatvorima na Kosovu i Metohiji, ako ih uopste ima i ako su zivi. Zato je proslonedeljni zahtev Radne grupe Prelaznog saveta Kosova za zatvorene i nestale osobe da Srbija pusti iz zatvora sve politicke zatvorenike sa Kosova, kao i oslobadjanje Brovine, naisao na razlicita reagovanja medju kosovskim Srbima. Dok jedni negoduju zbog njenog oslobadjanja, drugi smatraju da su joj bivse vlasti hapsenjem, sudskim procesom i presudom samo napravile uslugu stvarajuci od prosečne lokalne pesnikinje i lekara, bespotrebno, heroja i zrtvu.

Pri tom postavljaju pitanje zbog cega se niko od onih koji negoduju zbog Brovininog pustanja iz zatvora nije pobunio kada je Milosevic pomilovao trojicu americkih pilota koji su nas bombardovali proste godine. Jedno u cemu se obe strane slazu jeste nada da ce posle oslobadjanja Fljore Brovine, koja je pre desetak dana pustena iz zatvora u Pozarevcu, u kome je provela 19 meseci, i siptarska strana uciniti demokratski korak i osloboditi, ili bar kazati sta se dogodilo sa vise od 1000 Srba koji se vode kao nestali.

Medju njima je i poznati pristinski hirurk dr Andrija Tomanovic, u cijem su kidnapovanju ucestvovali zaposleni u pristinskom KBC. Medjutim, ni reci o tome. Zbog toga saopstenje Radne grupe PSK, izdato krajem prethodne nedelje u Pristini, u kome pise da "u trenutku kada SR Jugoslavija ulazi u punopravno clanstvo UN zeleli bismo da ponovimo vaznost pustanja Siptara iz zatvora u Srbiji za ponovno uspostavljanje demokratije", zvuci krajnje licemerno jer se ni u jednom trenutku ne pominju Srbi.

Siptari i pomenuti komitet traze hitno oslobadjanje svih zatvorenika, medju kojima je i poznati studentski lider Alben Kurti. Njihovo oslobadjanje zatrazila je i Fljora Brovina.

- Mi treba svetu da dokazemo da znamo da gradimo i upravljamo drustvom prema medjunarodnim standardima. To mozemo dokazati dajuci primer da umemo da oprastamo, da cemo sve gradjane ravnopravno tretirati, bez obzira na veru, naciju ili politicku pripadnost - kazala je Brovina u Pristini, ne pomenuvsi nestale Srbe, niti se osvrnuvsi na cinjenicu da u "Kusnerovim" zatvorima lezi njih 30.

Sta je sa nestalim Srbima, kada ce rodbina onih za koje je dokazano da su ubijeni dobiti tela i da li ce iz zatvora na Kosovu biti oslobodjeni Srbi koji su zrtve montiranih procesa vodjenih po principu "kadija te tuzi, kadija ti sudi", pitanja su na koja, za sada, nema odgovora.

Hajradinajevo "obecanje"

Izvor "Glasa" nije mogao da kaze ko je drzao pokretne logore. Ali, izrazavajuci sumnju da ima zivih Srba, citirao je reci jednog siptarskih lidera, Ramusa Hajradinaja koji je rekao da ce do "poverenja izmedju Srba i Siptara doci kada Siptari ubiju onoliko Srba koliko su Srbi ubili Siptara za vreme rata". Barata se cifrom od oko 2500 Siptara.

ZENE PRISILNO U JAVNIM KUCAMA

LONDON (Sma) - Britanska stampa prenosi da su medjunarodna policija i jedinice Kfora, tokom racije u barovima i privatnim kucama u centralnom Kosovu, otkrile 12 zena koje su prisilno drzane u javnim kucama.

Kako prenosi radio Bi-Bi-Si, londonski "Tams" pise da je "razbijen lanac krijumcara seksualnog roblja na Kosovu" i da je u Kosovu Polju pronadjeno 12 devojaka iz Moldavije, od kojih je vecina u javnim kucama drzana mimo njihove volje.

"Tajms" navodi reci zvanicnika Kfora, po kojem su u prostitucijama umesani i Albanci i Srbi. Prvi su to cinili javno, u kaficima i barovima, dok su drugi prostitutke nudili u privatnim kucama.

Medjunarodne snage su u istoj akciji uhapsile vise ljudi, od kojih su neki, kako se veruje, bivsi clanovi OVK, pise "Tajms", dodajuci da je trgovina seksualnim robljem iz istocne Evrope razvijena od kada su medjunarodne snage preuzele upravu nad Kosovom.

KRIVICNE PRIJAVE ZBOG GUBITKA KOSOVA

Beograd - Trazimo sto hitnije utvrdjivanje odgovornosti, pre svega odgovornosti za nezastitu nacionalnih interesa. Sto pre treba podneti krivicne prijave protiv onih ljudi koji su prouzrokovali i potpisali vojno-tehnicki sporazum u Kumanovu, odnosno iskljucenje Kosova iz Srbije - istakao je juce na konferenciji za novinare Momcilo Perisic, predsednik Pokreta za demokratsku Srbiju i u tom kontekstu najavio i podizanje krivicnih prijava protiv generala Vojske Svetozara Marjanovica i policijskog generala Obrada Stevanovica, "koji bi trebalo da objasne ko im je to naredio". Perisic se zapitao zasto pravosudni organi sada ne rade onako ekspresno i efikasno kao nekad kad su "onolike nevine ljude osudili za vreme Milosevicevog rezima, a narocito zasto se ne oglasavaju posle 5. oktobra kada vise nemaju razloga za strah?

Perisic je takodje postavio pitanje, "zasto na celu drzave ostaje Milan Milutinovic koji se zakleo da ce cuvati teritorijalni integritet i suverenitet drzave, a u medjuvremenu je izgubio Kosovo?"

Kusner se zalozio za parlamentarne izbore na Kosovu

UVODJENJE NEZAVISNOTI NA "MALA VRATA"

BEOGRAD - Sef Unmika Bernar Kusner na najvisem mestu, prad Savetom bezbednosti UN, zalozio se za odrzavanje parlamentarnih izbora na Kosovu, na prolece iduce godine, sto je pre nekoliko nedelja naislo na osudu clanica OEBS. Ova vest, pristigla u petak iz Ujedinjenih nacija, nije iznenadjenje za poznavaoce kosmetskih prilika. On je samo zvanicno zatrazio ono sto je obecao Siptarima posle po njemu uspesnih jednonacionalnih loklanih izbora.

Drugim recima, pokusao je da pred clanovima SB zastupa interese i prenese zelju Siptara. Samo sto je ovoga puta sve to malo " uvio u oblandu" siroke autonomije.

Svojim istupom, koji je podrzao americki ambasador Ricard Holbruk, Kusner je ponovo uspeo da ubaci jabuku razdora medju clanove SB. Dok je britanski ambasador u UN Dzeremi Grinstok, podrzavsi izbore, rekao da ce na kraju o buducem statusu Kosova odlucivati SRJ i izabrani predstavnici na Kosovu, Rusija je optuzila Kusnera da navodi pokrajinu prema nezavisnosti.

Prvi covek Unmika rekao je da se mora ubrzati proces definisanja siroke autonomije i razviju institucije samouprave u kojima ce ljudi na Kosovu preuzimati odgovornost za upravljanje Pokrajinom.

Kusneru se, sto i sam priznaje, zuri da posle odrzavanja lokalnih izbora na kojima je, po njegovimrecima koje prenose agencije, "izabrana umerenost", organizuje izbore za parlament na celom Kosovu. Iako je ovo put ka nezavisnosti Kosova, on se ogradjuje recima da bi "svaki ishitren potez u odredjivanju konacnog statusa Kosova mogao vrlo brzo da dovede do novog konflikta".

Interesantno je da se Kusner u ovom trenutku zalaze i za postovanje Rezolucije SB UN 1244 koju naziva Biblijom.

- To je jedini osnov. To je Biblija, i mi treba da sledimo taj trag- kazao je covek koji ce ostati poznat upravo po tome sto je ko zna koliko puta prekrasio Rezoluciju.

Sta se krije iza ovoga nije tesko pretpostaviti kada se zna da je Kusneri izmaklo mesto visokog komesara UN za izbeglice. Izgleda da bi Kusner sada da se dodvori i Srbima, a da ostane u dobrim odnosima i sa Siptarima.

Kusner o izborima u Srbiji

Republicki izbori ce sigurno biti organizovani i na Kosovu i Metohiji, kao sto je to bilo i kada su birani poslanici za savezni parlament i predsednik SRJ.

Medjutim, i ovoga puta izostace pomoc Unmika oko stvaranja bezbednosnih uslova za izlazak na biralista. Jer, Kusner je, kao sto je to bio slucaj i u septembru, rekao da UNMIK ne moze organizuje te izbore za kosovske Srbe i ostale manjine na Kosovu.

Kofi Anan trazi naslednika sefa Misije UN na Kosovu

KUSNER NUDI OSTAVKU

Sef Misije UN na Kosovu Bernar Kusner ponudio je juce pred Savetom bezbednosti ostavku na svoju funkciju, ali je, ipak, izrazio spremnost da na njoj ostane dok se ne postigne dogovor o njegovom nasledniku. Pred novinarima je Kusner kasnije rekao da generalni sekretar UN Kofi Anan vec trazi njegovog naslednika i da sad "sve zavisi od Anana", ali da ipak nece generalnog sekretara UN da "sateruje u cosak" svojom naglom ostavkom.

Kao svog moguceg naslednika, Kusner je pomenuo bivseg lider britanskih liberala Pedija Esdauna, za koga je rekao da ga je sreo vise puta i da veruje kako je on dobar kandidat za ovaj posao. Medjutim, Esdaun, koji je za posao sefa Misije UN konkurisao i kad je bio izabran Kusner, nije tada prosao zbog rezervi koje su prema njemu imali Amerikanci. Sudeci prema recima ambasadora SAD u UN Ricarda Holbruka, koji je izrazio nadu da ce Kusnera opet videti pred Savetom bezbednosti jer "nam je svima potrebno vase vocstvo i vas savet", SAD i dalje imaju rezerve prema Esdaunu. Pedi Esdaun je, sa svoje strane, objavio da se u sledecem mandatu nece boriti za poslanicko mesto u Donjem domu britanskog parlamenta, cime je nagovestio spremnost da preuzme Kusnerovu funkciju.

Prethodna najava Kusnerovog odlaska sa Kosova bila je dovodjena u vezu s njegovom kandidaturom za mesto visokog komesara UN za izbeglice. U medjuvremenu je generalni sekretar UN Kofi Anan za visokog komesara UN za izbeglice postavio Ruda Lubersa, bivseg holandskog premijera, tako da Kusnerov nagovestaj ostavke ima do izvesne mere i demonstrativni karakter.

KUSNEROVA ZAVRSNICA

Svi su, izgleda, poceli da broje dane do odlaska Bernara Kusnera sa Kosova. Beograd nikad njime nije bio zadovoljan, kosovski Srbi takodje. Kosovskim Albancima nije ispunio ocekivanja, jer ih je, kad je izgledalo da ce ih pribliziti nezavisnosti, sticajem okolnosti od nje udaljio. Njime su nezadovoljni i borci za ljudska prava iz "Hjumen rajts voca" i njegovi "Lekari bez granica". UN savetuju Srbima da se s njim ne sukobljavaju - jer on ipak olicava autoritet svetske organizacije - ali priznaju (funkcioner agencije za izbeglice Erik Moris predsedniku Kostunici) da "nema nade" za skoriji povratak svih prognanih, sto je jedna od kljucnih odredbi rezolucije UN 1244, jer na Kosovu za Srbe "nema slobode i bezbednosti". Najzad, sefom Unmika su nezadovoljni i njegovi zemljaci: francuska stampa pise da je njegov sesnaestomesečni ucinak "jadan" i da vlada u Parizu "pokazuje veliko olaksanje" zbog njegovog skorog odlaska sa Kosova.

Tako je na kraju Kusnerovog mandata - 25. decembar - paznja analiticara manje okrenuta njemu (sve je vec receno), a vise njegovom nasledniku i onome sta se od novog sefa Unmika, u novim okolnostima, moze ocekivati.

Postojala su dva kandidata za naslednika, a sada, izgleda, samo jedan. Britanski politicar Pedi Esdaun, koga nasa

Javnost pamti kao velikog zagovornika ne samo vazdasnih napada nego i kopnene invazije na Jugoslaviju prole godine i kao pristalicu teze o nezavisnom Kosovu, koleba se oko svoje kandidature ne samo zato sto je u Londonu protiv njega pokrenuta optuznica "za ratno huskanje i izazivanje rata", nego i zbog izmenjenog pristupa medjunarodne zajednice kosovskoj krizi posle demokratskih promena u Srbiji. Drugi, a najverovatnije i jedini, kandidat je Knut Volebek, bivsi sef norveske diplomatije i ne mnogo sretni i ne mnogo odlucni predsedavajući OEBS-a uoci i u toku agresije NATO-a na Jugoslaviju. Volebeka cekaju, uz zateceno haoticno stanje na Kosovu, svakako kooperativniji Beograd, sa glasom vece specificne tezine posle povratka Jugoslavije medju redovne clanice UN, i, nakon pobede pristalica Ibrahim Rugove na lokalnim izborima, manje militantni Albanci. Ali ga, sa albanske strane, ocekuje i izrazenija resenost za ostvarenjem nezavisnosti, nego sto bi to implicirala Rezolucija 1244, a sa strane medjunarodne zajednice, pre svega Evrope, bojazan da bi dalji podsticaj separatizmu kosovskih Albanaca mogao voditi novoj napetosti, pa i novim ratovima na Balkanu. Sa vecom podrskom demokratskoj Srbiji, Zapad bi zapravo morao odvracati kosovske Albance od nezavisnosti. To znaci da ne bi delio misljenja, rasprostranjena medju kosovskim Albancima, da je Rezolucija 1244 "prevazidjena" ili da Kosovo treba da bude nezavisno, pa makar u Srbiji vladala i Majka Tereza. Ideja o pretvaranju Jugoslavije u trojnu federaciju sa Kosovom kao federalnom jedinicom - koja je cesca u americkim nego u evropskim razmisljanjima - nesumnjivo je sracunata na postupno stvaranje mogucnosti za lakse izdvajanje Kosova. Nema vise ni izgovora za udaljavanje nekakvog demokratskijeg Kosova od nedemokratske Miloseviceve Srbije, jer u Beogradu postoji puna spremnost i za obezbedjenje pune autonomije pokrajini, u skladu sa Rezolucijom 1244, i za otvaranje dijaloga sa kosovskim Albancima.

O eventualnom odrzavanju referenduma o nezavisnosti Kosova, sto rezolucija Saveta bezbednosti ne isklucuje u buducnosti, ali tek kad se i ako se za to steknu uslovi, a sto kosovski Albanci zeleva da ubrzaju, najizrecitije se izjasno Karl Bilt, specijalni izaslanik UN za Jugoslaviju. "Ako bismo dozvolili da se na prostoru Balkana odrze referendumi o samostalnosti, sutra bismo imali seriju drzavica i bezbroj novih problema", kaze on, imajući najpre u vidu Bosnu i Hercegovinu. Na jednom seminaru, koji su nedavno u Budimpešti organizovali Britanska asocijacija za centralnu i istocnu Evropu i Forum za novu Srbiju, imali smo priliku da o nezavisnosti Kosova cujemo slicna razmisljanja iskusnih stranih diplomata. Ser Marak Golding, do 1997. godine podsekretar UN, a danas profesor u Oksfordu, rekao je da nezavisnost Kosova ne bi bila dobro primljena ni na Zapadu ni u UN, jer bi to vodilo i podeli Makedonije i mozda novom ratu na Balkanu. Ali, ni direktna uprava Beograda nad Kosovom "nece biti izvodljiva". Otuda je najrazumnije resenje autonomija Kosova unutar Jugoslavije. Savremena medjunarodna diplomatija, kad zeli da se u raspravi o slozenim politickim problemima ne izadje iz dogovorenih okvira, cesto koristi jedan pragmatican izraz: "Pitanje nije na dnevnom redu." Pouceni time, mogli bismo reci da je Rezolucija UN 1244 jedini relevantan i zasad jedini medjunarodno vazeci okvir za resavanje kosovske krize. ("prevazidjena" moze da bude jedino ona rezolucija koju ne vazecom ucine same UN). U tom dokumentu nezavisnost Kosova nije na dnevnom redu, ali povratak svih prognanika jeste.

Nova demokratska vlast Jugoslavije i Srbije nesumnjivo se vrlo strogo drzi dnevnog reda kad insistira na povratku prognanih Srba i drugog nealbanskog zivlja na Kosovo kao na prioritonom pitanju.

Kusner se dnevnog reda nije drzao. Da jeste, ne bi bilo zurnih lokalnih izbora koji su doveli u pitanje ostvarivanje same Rezolucije 1244. Njegov naslednik ce to moci da izbegne na dva nacina: ako u medjunarodnim razmerama ujednaci i ucini jasnijim neka dvosmisljena tumacenja same rezolucije (cemu bi nova americka administracija verovatno mogla vise da doprinese nego stara) i ako taj dokument potom dosledno primenjuje u saradnji sa Srbima i Albancima, kao i medjunarodnim faktorima, drzeci se strogo "dnevnog reda".

Susreti u Srpskoj Patrijarsiji

PREMIJER I CLANOVI SAVEZNE VLADE KOD PATRIJARHA PAVLA

Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle i clanovi Svetog arhijerejskog sinoda, sa mitropolitom zagrebacko-ljubljanskim Jovanom i episkopima Savom sumadijskim, Vasilijem zvrnicko-tuzlanskim i Justinom timockim, susreo se juce u Patrijarsijskom dvoru SPC sa saveznim premijerom Zoranom Zizicem i clanovima Savezne vlade dr Bogoljubom Sijakovicem, ministrom vera, Danilom Vuksanovicem, ministrom privrede, dr Miodragom Kovacem, ministrom zdravlja, Zoranom Zivkovicem, ministrom unutrasnjih poslova, dr Zoranom Samijem, ministrom saobracaja, Sasom Vitosevicem, ministrom poljoprivrede, Vojislavom Andricem, ministrom sporta i Velimirom Radojevicem, ministrom bez portfelja.

Sa jucerasnjeg susreta u Patrijarsijskom dvoru SPC

Do susreta u Srpskoj patrijarsiji, koji je trajao znatno duze od uobicajenog protokolarnog razgovora, doslo je na zahtev iz Savezne vlade jer je, kako je to juce i naglasio Zoran Zizic, zelja clanova vlade "da na pocetku obavljanja odgovornog posla, na koji su stupili voljom naroda, dobiju blagoslov Njegove svetosti patrijarha Pavla, jer znaju sta Srpska crkva znaci svom narodu od svoga postanka do danas".

Patrijarh Pavle je pri jucerasnjem susretu sa saveznim premijerom i ministrima izrazio zadovoljstvo zbog toga sto su se znacajne promene u nasoj drzavi desile na miran i dostojanstven nacin, izrazivsi nadu da ce, kao deo resavanja najznacajnijih pitanja u drustvu, na najbolji nacin biti reseno i pitanje odnosa Srpske pravoslavne crkve i drzave. Predsednik Savezne vlade Zoran Zizic je potvrdio ova ocekivanja patrijarha Pavla, naglasivsi da ce se to pitanje odnosa izmedju Srpske pravoslavne crkve i drzave resavati sistemski, kroz donosenje odredjenih zakona. On je clanovima Sinoda rekao da je Savezna vlada odredila prioritete kojima ce se baviti u narednom periodu, kao sto je povratak Jugoslavije u medjunarodnu zajednicu, harmonizacija odnosa izmedju Srbije i Crne Gore, ocuvanje zajednicke drzave, jer je vecina stanovnistva opredeljena za zivot u zajednickoj drzavi. Premijer Zizic je tim povodom posebno govorio o problemima sa kojima se u sadasnjem vremenu susrece Mitropolija crnogorskoprimska. Clanovi Svetog arhijerejskog sinoda SPC iskoristili su jucerasnji susret sa clanovima Savezne vlade da ih upoznaju sa

problemima koje Srpska crkva i njeni vernici imaju u Hrvatskoj i Sloveniji, Republici Srpskoj, celoj Bosni i Hercegovini, pa i nekim delovima SR Jugoslavije kao sto su na primer Timocka krajina i jedan deo Podunavlja.

Clanovi Svetog sinoda izrazili su posebnu zahvalnost Saveznoj vladi zbog dva miliona dinara koji su vec uplaceni na racun Crkve a namenjeni su za dovršenje Spomen-hrama Svetog Save na Vracaru.

Na kraju susreta izrazena je nada "da ce se svi predstojeci kontakti odrzavati na najbolji moguci nacin koji dolikuje i Srpskoj crkvi i njenoj drzavi", saznaje se u Informativnoj sluzbi Srpske pravoslavne crkve, koja je povodom ovog crkveno-drzavnog susreta izdala i zvanicno saopstenje.

M. Kuburovic

PATRIJARH PAVLE PRIMIO CLANOVE AKADEMIJE SLOVENSKE KULTURE

Patrijarh srpski gospodin Pavle primio je juce u Patrijarsijskom dvoru u Beogradu 32 clana Drzavne akademije slovenske kulture Ruske Federacije, koji se, po blagoslovu patrijarha moskovskog i sve Rusije gospodina Aleksija II, nalaze u poseti nasoj zemlji, saopstila je Informativna sluzba Srpske pravoslavne crkve.

Clanovi akademije slovenske kulture upoznali su srpskog patrijarha sa radom te izuzetno vazne institucije koja je osnovana pre sedam godina i u cijem sastavu se nalazi sedam fakulteta u kojima uci 900 studenata.

Patrijarh Pavle je gostima, medju kojima je bio i duhovnik Akademije arhimandrit Jeronim, pozeleo da "njihov boravak u nasoj otadzbini bude na dobro bratskih i jednovernih naroda, kao i nasih sestrijskih crkava", navodi se u saopstenju.

*

Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle primio je juce u Patrijarsijskom dvoru kneza Aleksandra Karadjordjevica kome je ovo prva poseta Srbiji i Jugoslaviji posle gotovo sest decenija.

"Drago mi je sto sam sada slobodan da dodjem u slobodnu Srbiju i sto vidim i vas slobodne", rekao je po završenim razgovorima knez Aleksandar, sin kneza Pavla Karadjordjevica, koji je u izgnanstvo otisao 1941. godine.

On je izjavio da su njegovi razgovori sa patrijarhom Pavlom bili duhovne prirode i da je taj susret za njega licno od velike vaznosti.

Na pitanje da li se nada vracanju drzavljanstva i imovine dinastiji Karadjordjevic, knez Aleksandar je rekao da mu je velika zelja da pre svega ponovo bude gradjanin ove zemlje.

On je posebno naglasio da imovina najpre treba da bude vracena ljudima koji zive u Srbiji i da smatra da je porodica Karadjordjevic u tom smislu na poslednjem mestu.

Knez Aleksandar je i potpredsednik Upravnog odbora Zapadnoevropske eparhije Srpske pravoslavne crkve i osnivač humanitarne organizacije "Nasa Srbija" cije je sediste u Beogradu i koja brine o ratnoj sirocadi sa Kosova, kao i svojoj napustenoj deci.

Knez ce, kako je rekao, tokom svog boravka u Srbiji posetiti Kragujevac, Valjevo i jos neke centre u Srbiji da bi se upoznao sa situacijom i vrstom pomoci koja je neophodna.

*

Patrijarh srpski Pavle primio je juce predsednika Srpske socijaldemokratske partije Zorana Lilica, saopstila je Informativna sluzba najmladje politicke stranke u Srbiji.

Lilic je obavestio patrijarha o inicijativi SSDP da, u dogovoru s Ujedinjenim nacijama, bude organizovan povratak Srba i drugog nealbanskog zivlja na Kosovo i Metohiju i o predlogu te stranke za definitivno nacionalno pomirenje u Srbiji, Jugoslaviji i svim krajevima sveta u kojima zive Srbi.

Patrijarh Pavle povoljno je ocenio obe ove inicijative SSDP i naglasio da ce ih Srpska pravoslavna crkva podrzati, kaze se u saopstenju.

EPISKOP LAVRENTIJE PRIMIO MINISTRA VERA

Episkop sabacko-valjevski Lavrentije primio je juce republikkog ministra vera dr Gordanu Anicic, saopstila je Informativna sluzba Srpske pravoslavne crkve.

U srdacnom i prijateljskom razgovoru konstatovano je da su odnosi Crkve i drzave, u novim drustvenim uslovima u nasoj zemlji, povoljni na obostrano zadovoljstvo.

U okviru ove posete, dr Anicic je posetila veliku svetinju Sapca i Pocerine - manastir Kaonu i misionarsko-medijski centar "Glas crkve" u Sapcu, navodi se u saopstenju.

Istoricar Dusan Batakovic o promenama u Srbiji posle narodne bune

CETVRTI SRPSKI USTANAK

Pre 5. oktobra Srbija je bila u totalnom mraku i tonula u najcrnji staljinizam

Bivsi rezim je zaista bivsi i to je nepovratan proces. Novo stanje nije moglo u ovako kratkom vremenu da da bolje rezultate, jer je Srbija zaista bila zemlja bolesna na smrt od 55 godina komunizma. Ta vrsta strukturne, dugorocne, bolesti, koja je pretela da postane endemska, ne moze da bude prevladana u kratkom roku.

Potpuno razumem razocarenje javnosti sto promene nisu dovoljno brze i dalekosezne, ali smatram da je u Srbiji pre 40 dana prevladala, posle serija krvavih sukoba, jedna mudrija opcija, gde se sve menja na miran nacin. To, naravno, ne znaci da partizanski sindrom upadanja i otimanja sto vlasti, sto položaja, nije karakteristika koju smo nasledili, ali mislim da je proces u koji smo usli dovoljno zasekao u osnovne pore rezima koji ne moze tek tako da se demontira - kaze istoricar dr Dusan T. Batakovic, predsednik Veca za demokratske promene u Srbiji.

U narodu se vec prica i o neslozi u DOS-u.

-Ako neko ima plebiscitarnu podrsku, to je pre svega predsednik Kostunica i njegova su fakticki ovlascenja u nesrazmeri

sa visokim stepenom podrške koju on ima. S druge strane DOS nema tu vrstu harizme, uz nekoliko personalnih izuzetaka, nego je u pitanju labava antimilosevicevska koalicija koja ce se nuzno raspasti na razlicite struje i grupe stranaka posle izbora u Srbiji. Mislim da ipak, realno gledano, stojimo bolje nego sto se dalo ocekivati. Veliki je kapital to sto je ova beskrvna revolucija, koju ja zovem narodnom bunom i uvodom u cetvrti srpski ustanak, zapravo jedini nacin da se do promena dodje. Mislim da ce daljih previranja biti i dobro je da se politicka scena polarizuje, nadam se bar na tri grupe stranaka, koje ce kasnije postati oslonac politicke stabilnosti.

Idu izbori a kako vreme odmice, ljudi pocinju da gube veru i strpljenje, sumnjaju i u sposobnost DOS-a...

- Sasvim je nesrecna situacija sa provizorijumom koji blokira bilo kakvu znacajnu akciju, dok s druge strane federalna vlast ima problema oko funkcionisanja u Crnoj Gori. S obzirom na slojeve problema, a ima ih najmanje 10, ipak ova promena tece s manje trzavica nego sto se to dalo ocekivati.

Uzmite kao reper to sta bi bilo u slucaju da je Milosevic pobedio ili nametnuo nasiljem svoju izbornu pobjedu? Sefovi opozicije bi bili u zatvoru, polovina ljudi koji su protestovali na ulici bila bi pobijena, Srbija bi bila u totalnom mraku i tonula u najcrnji staljinizam, ostajuci crna tacka i nocna mora u ovom delu Evrope. Sve ovo drugo, ma kako izgledalo nedovoljno, polovicno, površno i privremeno, ipak je pocetak jednog procesa, cije ce ubrzanje, nadam se, doci odmah posle izbora u Srbiji.

Ne zaboravimo da je na 90 odsto teritorije Savezne drzave ipak Srbija, vlast u Srbiji ce uspostaviti pravnu drzavu, u kojoj ce parlament kontrolisati sve mehanizme vlasti koji su sada van kontrole DOS-a.

Pomenuli ste listu na kojoj je 10 prioriteta.

- U ovoj zemlji najpre treba da se uspostavi pravni sistem, nezavisno sudstvo, policija pod kontrolom parlamenta, da se formiraju specijalne federalne i republike snage, neka vrsta Ef-Bi-Aja, koji bi se borio protiv korupcije, koja je ovde kao maligno tkivo usla u sve pore drustva. Treca stvar je integracija u medjunarodnu zajednicu.

Istovremeno smatram da bi bilo od izuzetne vaznosti da se odmah krene u dva procesa koja su preduslov bilo kakve demokratije na ovim prostorima, prvi je denacionalizacija, ispravljanje nepravdi iz proslosti, a drugi je revizija koja bi obuhvatala svu imovinu stecenu na nezakonit ili sumnjiv nacin u poslednjih 10 godina. Nove vlasti ne bi smele nikako da stite nove bogatase, korupcionase i mafijase, jer bez toga necemo moci da napravimo onaj odlucan korak koji nas vodi u integraciju sa svetom. Svi koji misle suprotno, prave veliku gresku.

Odnosi sa Crnom Gorom, kakva je buducnost SRJ?

- Danas je Crna Gora suverena do mere koja je cak i prevelika. Za nju je veoma vazno da se oslobodi parohijalne svesti i da prihvati nove realnosti na Balkanu. Sto se naroda tice, ne vidim tu nikakvog sukoba sa Srbijom. Naprotiv. Mislim da je vecina naroda opredeljena za zajednicu sa Srbijom i da samo vladajuca elita treba da se oslobodi inercije koja Srbiju posmatra kao neprijateljski entitet, a sve susedne drzave kao potencijalne saveznike u toj borbi.

Posto Crna Gora uopste nije homogena etnicka zajednica, kako se to predstavlja u javnosti, mislim da bi unutrašnji separatizmi u Crnoj Gori automatski proradili, u slucaju da ona izadje iz zajednice sa Srbijom. To govorim kao Crnogorac njegosevske orijentacije. Mogu da kazem da je geometrija odnosa Srbije i Crne Gore najjednostavnija na svetu, ako su zajedno, svi dobijaju, ako se razdvoje, gube svi. Dodao bih samo da bi u tom slucaju najvise izgubila Crna Gora, jer tako mala drzava ne moze da bude ni Monako ni Lihtenštajn ni Monte Karlo, nego samo jedna tuzna banana Republika u neravnopravnom polozaju naspram susednih drzava koje su sve nesrazmerno vece i ekonomski mocnije.

A sta je sa Srbijom?

-Srbija je takodje jedan heterogeni sklop sa potencijalima koje ne treba zanemarivati, a koji zahtevaju jedno dubinsko preispitivanje. Sada je sansa da se i u Srbiji konacno uspostavi veza izmedju elite i naroda i da se uzajamno prepoznaju interesi koji ce joj pomoci da u sledeci milenijum udje bez strasnog balasta koji su u 20. veku znacili komunizam, odsustvo politicke kulture i haotico ekonomsko i kulturno zaostajanje.

Da li to moze da postane bez pomoci koja nam se sada obilno nudi iz belog sveta, ali bez navodjenja datuma?

- Mozemo da racunamo da ce Srbija i SRJ biti u modi bar jos sest meseci, pre nego sto pocnu uslovljavanja za dobijanje raznih kredita. Brzina kojom je izvedena reintegracija u medjunarodnu zajednicu je impresivna i mislim da je od najhitnije vaznosti da se ponude ozbiljni programi za rekonstrukciju nase privrede.

Ono cega se posebno treba cuvati je tajna, brza i nekontrolisana rasprodaja nacionalnih vrednosti i vec je jedan deo politicke elite spreman da nadgleda i ovu vlast, uz buduci parlament, da ne bude onoga "klanja vola za kilo mesa", odnosno da se zarad masnih provizija budzasto prodaju drzavni monopoli i vazni ekonomski resursi zemlje.

Olga Nikolic

Upozorenje moskovskog lista

PREOSTALI SRBI ODLAZE AKO KOSOVO NAPUSTE RUSKI VOJNICI

Ukoliko bi ruski vojni kontingent napustio Kosovo i Metohiju, nije iskluceno da iz te pokrajine odu i preostali Srbi, pise danas moskovski dnevnik "Nezavisimaja gazeta", pozivajuci se na misljenje dosadasnjeg komandanta ruskog vojnog kontingenta na Kosmetu, generala Valerija Jevtuhovica.

List podseca da se vise od tri hiljade ruskih mirotvoraca nalazi u okolini Maliseva, Kosovske Kamenice, centralnog dela Kosova i na aerodromu Slatina, u okolini Pristine.

U opsirnoj analizi situacije na Kosmetu, "Nezavisimaja" pise da je Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) pristalica povratka izbeglica na Kosovo i da zagovara da se u pokrajini formira "demokratska vlada" i da se, tokom iducih pet, a mozda i vise godina, odredi buduci status pokrajine u Jugoslaviji.

List, medjutim, ukazuje da Sjedinjene Americke Drzave, ako je ceniti na osnovu istupanja njihovog predstavnika u Ujedinjenim nacijama Ricard Holbruka, teze nezavisnom statusu Kosova.

Holbrukovo zalaganje da se iduceg proleca na Kosmetu sprovedu parlamentarni izbori, "Nezavisimaja" oznacava kao

konkretan korak u stvaranju uslova za nezavisnost Kosova. List dodaje da se ovom americkom planu protive Velika Britanija, Ceska i Grcka.

"Nezavisimaja gazeta" ukazuje i na kršenje Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN o Kosovu, u delu koji se odnosi na povratak jugoslovenskih snaga bezbednosti i policije na Kosmet. Politicki i vojni predstavnici SRJ su to pitanje uvek postavljali u susretima sa predstavnicima mirovnih snaga UN, ali je Kfor odbijao da o tome raspravlja, sa obrazloženjem da to nije u njegovoj nadležnosti, istice ruski list.

"Libr belzik":

"BIBLIJA, PO KUSNERU"

Administrator Ujedinjenih nacija (UN) na Kosmetu Bernar Kusner, koji uskoro napusta funkciju, počeo je da se pridržava Rezolucije 1244 UN, piše u nedeljnom dvobroju belgijski list "Libr Belzik" u tekstu pod naslovom "Biblija, po Kusneru". Šef Civilne misije UN na Kosmetu (UNMIK) nedavno je u Njujorku ocenio da je Rezolucija svetske organizacije "biblija za akciju i za delovanje" na Kosmetu.

Kusner je istovremeno pozvao zapadne zemlje da "ubrzaju proces definisanja značajne autonomije" za tu pokrajinu. Dolaskom trupa NATO-a na Kosmet juna prošle godine, Albanci su bili ubedjeni da velike sile nameravaju da stvore uslove za nezavisnost srpske pokrajine, istice list i dodaje da se "posle nesto više od godinu dana dogodio hladan tus". Kusner se, naime, na sednici Saveta bezbednosti u četvrtak zalozio za dosledno postovanje Rezolucije 1244 kojom se predviđa "značajna autonomija" za Kosmet, naglasava belgijski dnevnik.

Šef Civilne misije smatra da ne bi trebalo zuriti sa utvrđivanjem budućeg statusa Kosmeta, posto bi ta inicijativa, po njemu, "mogla ubrzo da izazove novi sukob".

List podseca da lider albanskog Demokratskog saveza Kosova Ibrahim Rugova, pobednik na nedavnim lokalnim izborima na Kosmetu, odbija bilo kakvu autonomiju, kao i ideju da Kosmet dobije status autonomne republike u okviru jugoslovenske federacije.

"Libr Belzik" istice da se novi predsednik SR Jugoslavije Vojislav Kostunica, kao legalista, pozivajući se na Rezoluciju 1244 protivi nezavisnosti Kosmeta, ali da je istovremeno izrazio spremnost za dijalog sa albanskim liderima.

List zatim prenosi da je Kusner u Njujorku najavio da do kraja godine odlazi iz Pristine. Podseca se da je generalni sekretar UN Kofi Anan "nedavno odbio Kusnerovu kandidaturu" za mesto visokog komesara UN za izbeglice, dajući prednost bivšem holandskom premijeru Rudu Lubersu.

Anan bi, kaže se, uskoro trebalo da odredi novog šefa UNMIK-a između dva najozbiljnija kandidata - Pedija Esdauna i Knuta Volebeka.

POSLE 15 MESECI PROVEDENIH U ZATVORU U KOSOVSKOJ MITROVICI

Maloletni Srbin sa Kosova, koji je 15 meseci proveo u zatvoru u Kosovskoj Mitrovici, a psihijatrijski je pacijent, prebačen je preključke u psihijatrijsku bolnicu u Beogradu, saopšteno je iz Kabineta predsednika Jugoslavije.

Premestaj je obavljen u saradnji sa Unmikom, predsednickom kancelarijom za izbegla, nestala i raseljena lica i Ministarstvom pravde Srbije, a u skladu sa zakonskom i medicinskom procedurom, navodi se u saopštenju.

NA INICIJATIVU MESTANA GRADI SE PRAVOSLAVNI HRAM U LEPOSAVICU

Leposavic, 19. novembra (Beta)

Vladika rasko-prizrenski Artemije osvestao je danas u Leposavicu temelje budućeg sabornog hrama Svetog Vasilija Ostroškog i Tvrđoskog i ocenio da gradnjom novih crkava Srbi potvrđuju želju i odlucnost da ostanu na Kosovu i Metohiji.

"To je hram mira i pomirenja za sve ljude koji ovde žive i znak da su Srbi odlucni da ostanu na kosovsko-metohijskim prostorima. Dok su neprijatelji rusili hramove, mislili su da će time da izbrisu sve duhovne tragove prisustva srpskog naroda na ovim prostorima", kazao je vladika Artemije.

"Bilo je ponuda da se obnove porusene crkve i manastiri. Nisam pristao, ne treba mi hram okružen bodljikavom zicom u koji niko ne može da dodje. Kada se vrati pravoslavni narod, on će uz pomoć dobrih ljudi sa strane lako podići svoje hramove", rekao je Artemije.

Vladika Artemije juče osvestao temelje hrama u Leposavicu

Povratak pa obnova

KOSOVSKA MITROVICA - Vladika rasko-prizrenski Artemije osvestao je juče u Leposavicu temelje budućeg hrama Svetog Vasilija Ostroškog i Tvrđoskog i ocenio da gradnjom novih crkava Srbi potvrđuju želju i odlucnost da ostanu na Kosovu i Metohiji.

- To je hram mira i pomirenja za sve ljude koji ovde žive i znak da su Srbi odlucni da ostanu na Kosmetu, iako su neprijatelji ruseći hramove mislili da će izbrisati duhovne tragove srpskog naroda na ovim prostorima - kazao je vladika Artemije.

Na pitanje kada će se obnavljati porusene crkve na Kosmetu, vladika Artemije je rekao da je prvo potrebno omogućiti povratak raseljenih i prognanih Srba. "Bilo je ponuda da se obnove porusene crkve i manastiri. Nisam pristao jer nam ne treba hram okružen bodljikavom zicom u koji niko ne može da dodje. Kada se vrati pravoslavni narod, on će uz pomoć dobrih ljudi sa strane lako podići svoje hramove. S promenom rezima u Beogradu počeli su da duvaju povoljniji vetrovi i na Kosmetu. Sada se nadamo da će medjunarodna zajednica bolje sagledati i lakše rešavati ovdasnje probleme", rekao je vladika Artemije.

Temeljni hrama Svetog Vasilija Ostroskog i Tvrđoska bice završeni do kraja godine. Ukupna vrednost radova na izgradnji crkve procenjena je na oko 600.000 maraka, a izgradnja je pocela na inicijativu mestana Leposavica, jedinog grada na Kosovu i Metohiji koji do sada nije imao crkvu.

IZJAVA PREDSEDNIKA PRELAZNE VLADE SRBIJE

Minic: Izbori na Kosovu, slozen posao

Predsednik prelazne vlade Srbije Milomir Minic izjavio je juce da je organizovanje decembarskih izbora na Kosovu "jako slozen proces", ali je ocenio da "gradjanima na Kosovu i Metohiji treba omoguciti da izraze svoju politicku volju" na izborima za poslanike u Skupstini Srbije.

"Radimo da svi subjekti koji su odgovorni za izbore, izborna komisija, oni koji ucestvuju na izborima i vlada omoguće da imamo sto bolje izborne uslove. Jako je kratko vreme, a veoma komplikovan posao", kazao je Minic novinarima nakon sednice prelazne vlade Srbije.

Prema njegovim recima, "svi su se slozili" da bi bilo "jako dobro" da se izbori organizuju na Kosovu.

Na jucerashnoj sednici vlade formirana je komisija za Kosovo i Metohiju u kojoj su Radoslav Stojanovic, Bogoljub Pejčić i Djoko Tripkovic (SPO), zivorad cosic, Veljko Odalovic i Ljubisa Marovic (SPS), Moma Trajkovic, Oliver Ivanovic i Marko Jaksic (DOS).

SPOT: Kusner povladjuje albanskim separatistima

Izbori na Kosmetu treba da se održe

BEOGRAD (Beta) - Predsedništvo Srpskog pokreta otpora ocenilo je u nedelju da izjava sefa Unmika Bernara Kusnera da ne postoje tehnicki uslovi za organizovanje republickih izbora na Kosovu i Metohiji predstavlja "povladjivanje albanskom separatistickom pokretu".

Predsedništvo SPOT-a je zatražilo da se stvore uslovi za odrzavanje republickih izbora u juznoj srpskoj pokrajini, preneo je predsednik SPOT-a Momcilo Trajkovic.

Prema oceni SPOT-a, odrzavanje izbora je "politicko pitanje" i odbijanje civilne administracije da se izbori održe na Kosovu i Metohiji znacilo bi suprotstavljanje demokratskim procesima u Srbiji i Jugoslaviji.

Predsedništvo je odlucilo da predsednik SPOT-a Momcilo Trajkovic otputuje u Podgoricu i zatraži prijem kod crnogorskih vlasti, kako bi se upoznao s njihovim stavom oko položaja Kosova i Metohije, "u svetlu nove crnogorske platforme o odnosima Srbije i Crne Gore u zajednickoj drzavi".

Slozen posao, vremena malo

BEOGRAD - Predsednik Prelazne vlade Srbije Milomir Minic izjavio je u nedelju da je organizovanje decembarskih izbora na Kosovu "jako slozen proces", ali je ocenio da "gradjanima na Kosmetu treba omoguciti da izraze svoju politicku volju".

"Radimo da se svi subjekti koji su odgovorni za izbore, izborna komisija, oni koji ucestvuju na izborima i vlada omoguće da imamo sto bolje izborne uslove. Jako je kratko vreme, a veoma komplikovan posao", kazao je Minic.

Napeta situacija u severnom delu Kosovske Mitrovice

Unmik renovira siptarske kuće

BEOGRAD - Situacija u severnom delu Kosovske Mitrovice ovih dana je veoma napeta. Tenziju medju tamosnjim stanovnistvom ne dizu demonstracije siptara u juznom delu podeljenog grada, vec civilna vlast UN koja namerava da renovira siptarske kuće, otvori vatrogasnu skolu, prosiri zonu bezbednosti i na taj nacin Srbe potisne sto dalje od mosta na Ibru i blize Zvecanu.

- Srbi su uznemireni i zabrinuti zbog namere Unmika da renovira kuće siptara u severnom delu grada. Najavili su da ce renovirati i srpske kuće koje se, takodje, nalaze u ovom delu grada. Srpske kuće u juznom delu grada, odakle su Srbi proterani juna prosle godine, medjutim, ne pominju.

Probleme, dakle, stvara Unmik koji po svaku cenu nastoji da samo u severnom delu Mitrovice ostvari multietnicnost i rekonstrukcijom prosiri takozvanu zonu bezbednosti i Srbe potisne sto dalje od mosta - kaze za "Glas" dr Marko Jaksic, potpredsednik DSS i clan SNV za severno Kosovo.

Drugi problem, koji je takodje vezan s namerama Unmika, predstavlja najavljenno otvaranje vatrogasne skole u severnom delu grada.

- Namera Unmika je da u toj skoli nastavu poadjaju Srbi i siptari. Problem je u cinjenici da ce se tu skolovati pripadnici Kosovskog zastitnog korpusa, koji je, kao sto je poznato, nastao posle rasformiranja takozvane OVK - podseca Jaksic. Najmanje briga Srbima u severnom delu Mitrovice zadaju demonstracije u juznom delu grada koje organizuju siptari s ciljem oslobadjanja iz zatvora u Srbiji siptarskih zatvorenika.

Nama je jasno da su ove demonstracije organizovane s ciljem smanjenja rejtinga nove demokratske vlasti u svetu.

siptari se osecaju zapostavljenima i zato nastoje da ponovo skrenu paznju svetske javnosti na sebe prikazujući se kao zrtve, a ne kao zlocinci. Nadamo se da ce i svetska javnost to vrlo brzo uvideti, pa zato Srbi tome ne pridaju posebnu paznju - istice Jaksic.

Nas sagovornik dodaje da su stvari prenaduvane jer je poznato da je najveći broj siptarskih zatvorenika, vise od 1.600, ranije pusten, a da ih je u zatvorima ostalo oko 700. Ono sto zabrinjava Srbe je sudbina njihovih otetih sunarodnika i pitaju kada ce biti oslobodjeni oni koji bespotrebno leze u zatvorima na Kosovu i Metohiji.

Od Brovine napravljena mucenica

Oslobadjanju Flore Brovine mitrovacki Srbi ne pridaju posebnu paznju. Vele, oslobodjena su i trojica americkih pesadinaca iz sastava NATO u Makedoniji, koji su za vreme bombardovanja SRJ uhvaceni na Jugoslovensko-albanskoj granici, pa zasto ne bi i Brovina. Prenoseci razmisljanja svojih sunarodnika dr Jaksic kaze da je Brovinin drzanjem u zatvoru od nje bespotrebno napravljena mucenica i heroina.

Kusner ostaje na celu Unmika do dalje

Nov sef Esdaun ili Volebek?

BEOGRAD - sef misije UN na Kosovu Bernar Kusner izjavio je pre cetiri dana u Ujedinjenim nacijama da ne zeli da podnese ostavku na ovu funkciju, podsetivsi da je "oduvek stavljao do znanja generalnom sekretaru UN-a Kofi Ananu da ce posle izbora (mislio je na lokalne izbore na Kosovu) da bude slobodan".

Naravno, Kusner ne pominje da je ozbiljno racunao na mesto Visokog komesara UN-a za izbeglice koje je, medjutim, dodeljeno bivsem holandskom premijeru Rudu Lubersu, zbog cega je razocaran i, kako kazu njegovi bliski saradnici, pomalo ljut na Anana.

On sada predlaze odrzavanje parlamentarnih izbora za prolece, valjda s namerom da ostane u Pristini do posle tih izbora. Podsecamo da je Kusner spakovao kofere odmah posle lokalnih izbora kosovskih siptara u oktobru, ali je ostao u Pristini i posle 15. novembra, kada se ocekivao dolazak njegovog naslednika.

Mnogo toga mu se, medjutim, izjalovilo. Umesto da 15. novembra preda duznost bivsem lideru britanskih liberala Pediju Esdaunu, koji je odjednom odbio ovu visoku funkciju, ostao je da ceka da se završi, kako je sam rekao "proces za pronalazenje njegovog naslednika na tom polozaju na kome ce ostati dok mu se ne nadje zamena".

On je vise puta razgovarao s Esdaunom o tome, s namerom da ga ubedi jer smatra da je on "dobar kandidat". U kombinaciji za ovu funkciju jos su i ambasador Norveske u Oeksu Kaj Ajedi, njegov zemljak, Knut Volebek i nekadasnji izaslanik UN-a za ljudska prava u bivsoj SFRJ Elizabet Ren.

Izvori bliski Kusneru tvrde da se u diplomatskim krugovima prica se da bi upravo bivsi ministar inostranih poslova Norveske, Volebek, mogao da dodje u Pristinu 25. decembra.

Ipak, izbor novog sefa Unmika je u nadleznosti generalnog sekretara UN-a Kofija Anana koji ce morati dobro da razmisli koga ce da posalje na osetljivo kosovsko podrucje. To bi, pre svega, morao da bude covek suprotan Kusneru, nepristrasan, objektivian i pre svega spreman da sprovodi dokument UN-a, odnosno Rezoluciju SBUN 1244 o koju se ovaj vise puta oglusio.

Lj. Staletovic

Holbruk za Esdauna

Americki ambasador u UN Ricard Holbruk zalaze se da na mesto sefa Unmika dodje covek koji ima talente poput Kusnera i pritom se zaloze za Esdauna, koga protezira i britanski premijer Toni Bler, a podrzava i Kusner.

- Esdaun je dobar kandidat za sefa misije UN na Kosovu. Ako i kada Bernar Kusner ode, nadam se da ce generalni sekretar biti u prilici da mu pronadje naslednika koji ima talente isto tako izuzetne kao Kusner, ciji sam veliki postovalac - prenele su agencije Holbrukovu izjavu

ZA POVRATAK IZBEGLICA

BEOGRAD 20. novembar 2000. - Predsednik SRJ Vojislav Kostunica razgovarao je juce sa predsedavajucim Regionalnog komiteta za izbeglice Pakta stabilnosti za jugoistocnu Evropu Hansom Kosnikom o pruzanju pomoci izbeglicama i ubrzavanju procesa povratka izbeglih lica iz Hrvatske i BiH, kao i interno raseljenih lica sa Kosova. Kao najveću prepreku za povratak lica raseljenih sa Kosova, Kostunica je naveo bezbednosnu situaciju u pokrajini i ukazao da je neophodno uloziti vece napore za stvaranje uslova za normalan zivot i povratak raseljenih lica.

Batakovic smatra da je Srbija u vakuumu

REZ S PROSLOSCU

BEOGRAD - Srbija se u ovom trenutku nalazi u nekoj vrsti vakuuma, i u njoj se zivi daleko od ocekivanja i ciljeva kojima tezimo, kazao je u ponedeljak na konferenciji za novinare lider Veca za demokratske promene u Srbiji Dusan Batakovic. On je pri tom napomenuo da se ne sme zaboraviti da su promene nastupile posle 56 godina komunisticke vladavine u kojoj je korupcija imala najporaznije posledice po moral drustva.

Zbog toga je naglasio da na rukovodece funkcije, pre svega u sudstvu i javnoj bezbednosti, moraju da docu profesionalci koji nisu okaljani i koji ce moci da uvedu nov moralni poredak. Odnosno, zalozio se za jasan rez s prosloscu i ideoloskim mentalitetom, korupcijom...

Osvrnuvsi se na odnose izmedju Srbije i Crne Gore naglasio je da se moraju dovesti u sklad s federalnom drzavom. On je istakao da ce za Crnu Goru biti idealno da ostane u zajednickoj drzavi sa Srbijom. Govoreci o proverbi raspolozenja biraca u Crnog Gori, predlozio je ponovno organizovanje saveznih izbora u toj republici, ili opste izbore, dok bi referendum bio najgora varijanta.

Batakovic je, govoreci o Kosovu i Metohiji, kao bitnu cinjenicu za resavanje ovog problema istakao neophodnost da srpsku stranu predstavljaju verodostojni pregovaraci, koji ce nastupati s jasnim zahtevima i dugorocnom strategijom. Republicki izbori i na Kosovu

Odrzavanje republickih izbora na Kosovu bice otezano, ali je neophodno. Stanovnistvo Kosova ima pravo da glasa, rekao je Batakovic dodajuci da ako Unmik i Kfor ne mogu da garantuju bezbednost za glasanje, treba da im pomognu organi drzave Srbije.

Obelezavanje Vavedenja na Svetoj gori

POZIV KOSTUNICI DA POSETI HILANDAR

BEOGRAD - Iguman manastira Hilandara na Svetoj gori, arhimandrit Mojsije, uputio je zvaničan poziv predsedniku SRJ dr Vojislavu Kostunici da poseti zadužbinu svetog Simeona i Save, na dan manastirske slave - Vavedenje Presvete Bogorodice (4. decembra).

"S radoscu Vas pozivamo da se u kolevci Pravoslavlja i Svetosavlja, pod nebeskim pokrovom Majke Bozije i svetih otaca nasih, pomolimo zivome Bogu za srpski rod i sve ljude, da nas utvrdi u istinskoj veri, bratskoj slozi i ljubavi". U pozivu igumana Mojsija istice se "da je vreme da uz Boziju pomoc, podvigom vere i zajedništva, obnovimo zapustenu zemlju svetih Nemanjica, da bi svetosavskim pravoslavljem zasejano seme Jevandjelja dalo svoj blagosloveni i sveti rod".

U OKOLINI DOBROSINA NOVI ORUZANI SUKOB

Pristina - U regionu sela Dobrosin, Konculj i Lucane, na juznom delu administrativne granice Srbije sa Kosovom, minulog vikenda doslo je do oruzanog obracuna srpskih snaga bezbednosti i naoruzanih Albanaca, koji sebe predstavljaju pripadnicima Oslobođilacke vojske Preseva, Bujanovca i Medvedje, prenosi juce kosovska novinska agencija Kosovo lajv. Agencija navodi izjave zitelja Dobrosina, uporista OVPBM, da su u demilitarizovanoj zoni administrativnog dela granice, juce iz pravca sela Konculj i Lucane "odjekivali pucnji iz artiljerijskog i automatskog oruzja".

U izvestaju kosovske agencije nema podataka o eventualnim posledicama tog oruzanog sukoba. Ova tri sela administrativno pripadaju opštini Bujanovac i naseljena su iskljucivo Albancima. Unazad godinu dana, u sukobima izmedju srpskih snaga bezbednosti i naoruzanih Albanaca iz tri pomenuta sela na jugu Srbije, zivote je izgubilo vise desetina policajaca i Albanaca iz redova OVPBM, a veliki je i broj ranjenih. (Beta)

Novi sastanak delegacija SPC i MPC

ODLUKA NA VASELJENSKOM PATRIJARHU

Beograd, Skoplje - Delegacije Srpske pravoslavne crkve i Makedonske pravoslavne crkve razgovarace 22. i 23. novembra u manastiru Vodoca kod Strumice o prevazilazenju spora oko statusa makedonske crkve, potvrđeno je agenciji Beta u beogradskoj Patrijarsiji SPC. Isti izvor navodi da ce u delegaciji SPC biti mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije, episkopi sumadijski Sava, niski Irinije, vranjski Pahomije, backi Irinej, kao i profesor Bogoslovskog fakulteta Predrag Puzovic. Delegacije dve crkve poslednji put su se sastale pre nekoliko meseci u manastiru Kalenic, u Srbiji.

- Niko ne sme biti optimist, nakon toliko neuspesnih razgovora. Ne ocekujem resenje, ali moze biti iznenadjenja - izjavio je portparol Svetog arhijerejskog sinoda MPC crkve mitropolit Timotej povodom predstojećeg dijaloga sa srpskim vladikama za list Makedonija denes.

Skopski list komentariše da "trazenje solomonskog resenja kojim ce biti zadovoljene obe strane, a kojim ce biti priznata makedonska crkva od strane SPC, zasad se ne vidi, zbog toga sto u crkvenim krugovima ne ocekuju previse od predstojećih razgovora". (Beta)

Dijalog albanskih i srpskih studenata u Skoplju

NA KOSOVU JE OD SRBIJE OSTAO SAMO "BAMBI" KEKS

Skoplje, Beograd - U organizaciji Helsinskog odbora za ljudska prava u Srbiji, u Skoplju je od 16 do 19. novembra održan četvrti studentski seminar u okviru albansko-srpskog dijaloga, zapocetog 1997. godine. Mada je seminar nazvan "Pakt stabilnosti za jugoistocnu Evropu kao okvir za resavanje problema na Balkanu", ratni zlocini i mogucnost nezavisnosti Kosova, nametnuli su se kao glavne teme zucne rasprave. Dijalog koji je na momente gubio odlike tolerantnosti okončan je bez tuce, a usancene strane, ni posle zajednicke zurke, nisu resile osnovne sporove. Novi susret zakazan je za decembar.

Projekat albansko-srpski dijalog Helsinskog odbora zapocet je pre tri godine, ulcinjskim skupom na kome su bili, izmedju ostalih, Adem Demaci, Zarko Korac, Veton Suroi, Nenad Canak, Rasim Ljajic, Dragan Veselinov, Skelzen Malici. Nakon ulcinjskog skupa, Helsinski odbor poceo je da organizuje i seminare za studente, koji su dosad održani u Skoplju i Ohridu. Okretanje ka mladim generacijama Mira Mesner, koordinator projekta objasnjava zeljom organizatora da poveze pripadnike generacija koje su oruzani sukobi razdvojili. "Verujem da mladi ljudi mogu da dovedu do promene i poboljsanja albansko-srpskih odnosa. Mi stariji smo pokazali da nismo dorasli resavanju ovog problema i red je da pustimo mladje da probaju", rekla je Mesner, otvarajuci seminar. Studentima su predavaci Mira Kristovic, Janja Bec i Pavel Domonji govorili, pored ostalog, o rasizmu, suocavanju i secanju, politici simbola.

Ucesnici su odgovorili raspravama o nezavisnom Kosovu, srusenim dzamijama i crkvama, odgovornosti Srba i Albanaca za pocinjene zlocine.

Milutin Folic i Dejan Ilic, predstavnici Rasko-prizrenske eparhije naglasavali su da zlocini pojedinih Srba i bivseg rezima Slobodana Milosevica nad Albancima, ne opravdavaju aktuelne albanske zlocine nad srpskim narodom i svetinjama. Albanski ucesnici seminara na izjave ovog tipa reagovali su zucno, tvrdnjama da takve price plasira srpska propaganda. "Nije tacno da Albanci masovno ubijaju Srbe i ruse crkve. To je cista propaganda koju sprovode oni koji nikada nisu bili na Kosovu", rekao je Valon, apsolvant medicine iz Pristine, zakljucujuci da i da hoce da ubijaju Srbe, Albanci to ne bi mogli da cine zbog medjunarodnih snaga koje kontrolisu ovu regiju. Njegovi sunarodnici aplauzima su pozdravili reci Mire Kristovic da je nezavisno Kosovo neminovnost i da Srbi treba da razmisljaju o tome.

Na sugestiju "srpske strane" da svako treba da prihvati odgovornost za zlocine i da krivicima, pa i bivsem predsedniku Milosevicu, treba suditi ovde ili u Hagu, albanska je delimicno pozitivno odgovorila. Srpskim zlocincima treba suditi, ali ne i albanskim, zato sto ih nema, smatraju oni. Ubistva pojedinih Srba na Kosovu, stav je albanskih ucesnika seminara, samo su osvetnicka reakcija na srpske zlocine. Takvih ubistava bilo je napocetku dolaska snaga UN na Kosovu, a zlocini nad Srbima i ostalim nealbanskim stanovnistvom deo su prosloti.

- U centru Pristine postoje dva srpska kafica u koje oni normalno dolaze, sede, piju kafu i niko ih ne dira. Srbi rade za OEBS, KFOR, UN, oni ih voze i dovoze i opet ih niko ne dira, tvrdi Valon. Njegov sugradjanin Baskim Fazliu, novinar multietnickog radio "Kontakta" iz Pristine veruje da su za nevolje koje dozivljavaju krivi i kosovski Srbi.

- Oni su bili vlast na Kosovu 10 godina i sada ne mogu da se pomire sa cinjenicom da vise nisu gospodari. Misle da mogu da zive u enklavama, ali to nije moguće. Srbi bitrebalo da prihvate novu kosovsku realnost i da se integrisu, kaze Fazliu. Mladastudentkinja srpske nacionalnosti koja se nedavno vratila u Pristinu i cija porodica idalje zivi u izbeglistvu u unutrasnjosti Srbije, takodje smatra da Srbi treba da se ukljuce u nove institucije na Kosovu, te da su mnogo izgubili bojkotom izbora.

- Mnogi Srbi ne mogu da se pomire s onim sto se desilo i jos se nadaju da ce se na Kosovo vratiti nasa vojska i policija. Ne vide da su na Kosovu od Srbije ostali samo "bambi" keks, cokolade, crepovi i jos neki proizvodi. Mnogi od njih i dalje misle da cese predsednik Milosevic vratiti i na vlast i na Kosovo. Drugi veruju Kostunici, a skorosvi na Albance i dalje gledaju kao na neka niza bica, kaze ova Srkinja, koja se na Kosovo vratila na nagovor prijatelja Albanaca i zivi u zgradi koja je i dalje srpska. "Naulici ne smem da govorim srpski. Albanski razumen, ali ne govorim. Ako mi nestotrebalo, govorim engleski", kazuje ona, dodajuci da zna za mnogo slucajeva Srba i Muslimana koji su zbog toga sto su govorili srpski bili pretuceni. Na pitanje kako jeprihvataju poznanici Albanci, odgovara da licno nije imala nikavih problema i da se saprijateljima albanske nacionalnosti i dalje druzi.

Sumirajuci na kraju skupa utiske Dragana, studentkinja iz Beograda rekla je da jep prvi put u zivotu videla i razgovarala sa kosovskim Albancima. "Uverila sam se u to dapropaganda bivseg rezima nije tacna i da su Albanci ljudi kao mi", dodala je. Zakljuccinjenih kolega s albanske strane bili su politicki obojeniji. "Otvorite oci, suocite se sastvarnoscu i prihvatite je", porucio je albanski student Genc, aludirajuci na nezavisnost Kosova.

S. Bisevac

Novi predstavnici lokalne vlasti u Leposavicu polozili zakletvu pred sefom Unmika

KUSNER NAJAVLJUJE IZBORE

KOSOVSKA MITROVICA 20. novembar 2000. godine- Novi clanovi lokalne uprave Leposavica, opstine sa vecinskim srpskim stanovnistvom, polozili su svecanu zakletvu pred sefom Unmika Bernarom Kusnerom. Dvojica albanskih predstavnika nisu prisustvovala ceremoniji, dok je zakletvu polozilo 14 Srba i jedan Musliman.

Obracajuci se novim predstavnicima opstinske vlasti, sef Unmika je rekao da su "ova naimenovanja sprovedena kao privremena mera, da bi se omogucilo da opstina funkcionise do demokratskih izbora".

- Unmik je spreman da, cim bude moguće, krene s procesom registracije stanovnistva i pocne sa pripremanama za dopunske izbore - izjavio je Kusner.

On je rekao da "veruje da nove opstinske vlasti treba da budu samostalne koliko god mogu", a da ce se on "kao specijalni izaslanik generalnog sekretara UN sluziti svojim ovlascenjem da intervenise samo da obezbedi punu primenu Rezolucije 1244".

Kusner je izjavio da je "potpuno svestan da u odnosu na zajednice Srba na Kosovu, Unmik nije postigao onoliko koliko je zeleo".

- Koreni sukoba su vrlo duboki na Kosovu. Ovde sam da vas uverim da Unmik i Kfor svakodnevno ozbiljno rade na poboljsanju ove situacije. Namera mi je da tako nastavimo i da povecemo svoje napore da bismo pruzili bezbednost i slobodu kretanja svakome na Kosovu - rekao je Kusner. On je naglasio da je Unmik "posebno resen da obezbedi povratak svih izbeglih, ukljucujuci i kosovske Srbe".

Juce je i u opstini Zvecan odrzano polaganje zakletve novih clanova opstinske skupstine, na kojoj su prisustvovali regionalni administrator i drugi predstavnici Unmika, Kfora i OEBS-a.

Z. V. Vlaskalic

PATRIJARH PAVLE CESTITAO KRSNU SLAVU PREDSEDNIKU SR JUGOSLAVIJE DR VOJISLAVU KOSTUNICI

20. novembar 2000. godine

Njegova Svetost Patrijarh srpski G. Pavle uputio je danas dr Vojislavu Kostunici, predsedniku SR Jugoslavije, cestitku za Krsnu slavu Sabor Svetog Arhangela Mihaila sa molitvenim zeljama da mu Gospod daruje svako istinsko dobro i uspeh u rukovodjenju narodnim i drzavnim poslovima.

Laici podsticu raskol u Bugarskoj pravoslavnoj crkvi

SUD PRESUDIO DA POSTOJE DVE BPC

SOFIJA - Sveti sinod Bugarske pravoslavne crkve (BPC) ocenio je u nedelju da je odluka Vrhovnog administrativnog suda da mogu da postoje dve BPC zlonamerna i sramna.

U poruci bugarskom narodu s vanrednog zasedanja Sinoda kaze se da je rec o pokoravanju BPC politickim odlukama kroz pravna resenja.

Apsurdno je da postoji druga pravoslavna crkva i to izvan pravoslavlja I nepriznata od drugih pravoslavnih crkava, kaze

se u poruci BPC koja se suocava s "raskolnicima, poslusnicima i kratkovidim politicarima".

Sinod je optuzio vlast, odnosno Sofijsku opstinu da je protivkanonski i suprotno statutu BPC episkopa Inocentija, lidera novoformirane BPC, registrovala kao mitropolita Sofijskog.

Do sada jedinu BPC predvodi dozivotno izabran patrijarh Maksim, koji je po statutu i mitropolit Sofijski, kojeg priznaje ceo pravoslavni svet.

Besnik Konci, bivsi ambasador Albanije u Beogradu

DEMOKRATSKA SRBIJA SAMO BEZ KOSOVA

Pristina - Bivsi ambasador Albanije u Beogradu Besnik Konci ocenio je da je "odustajanje" Srbije od Kosova "neophodan uslov" za demokratizaciju Srbije, bez drzavnih pretenzija ka Kosovu i bez "hranjenja srpske nacionalne svesti (kosovskim) mitovima". Konci je pristinskom dnevniku na albanskom jeziku Dita kazao da Srbija ne moze da zadrzi "i demokratiju i Kosovo".

"Odustajanje od Kosova, ne samo od drzavne pretenzije ka njemu, vec i od hranjenja nacionalne svesti mitovima i emocijama, neophodan je uslov za demokratizaciju Srbije. Drustvo koje sa sobom nosi takve doze sovнизма, ne moze biti demokratsko", kazao je Konci listu Dita. (Beta)

Civilni kabinet Njegovog Kraljevskog Visocanstva Kneza Aleksandra Pavla

KARADJORDJEVICA

Danas je NjKV Knez Aleksandar Pavla KARADJORDJEVIC posetio manastir Ravanicu. U hramu Voznesenja Gospodnjeg, NjKV Knez Aleksandar je ucinio veliko poklonjenje i celivao kivot Svetoga Kneza Velikomucenika Lazara Kosovskoga. Posle toga NjKV Knez Aleksandar Pavla Karadjordjevic zadržao se u duzem razgovoru sa igumanijom manastira Ravanica. Sutra, u petak 17. novembra u 11 sati NjKV Kneza Aleksandra Pavla Karadjordjevica primice Patrijarh srpski Gospodin Pavle. Istoga dana u 13 sati u Palati federacije, NjKV Kneza Aleksandara Pavla Karadjordjevica primice predsednik SRJ dr Vojislav Kostunica. U poslepodnevnim satima NjKV Knez Aleksandar posetice manastir Kovilj.

Civilni kabinet Njegovog Kraljevskog Visocanstva Kneza Aleksandra Pavla

KARADJORDJEVICA

Beograd, 17. novembar 2000.

Njegova Svetost Patrijarh Srpske Pravoslavne Crkve Pavle primio je u petak 17. 11. 2000. u patrijarsiji Njegovo Kraljevsko Visocanstvo Kneza Aleksandra Karadjordjevica, sina Kneza Pavla. Tokom jednocasovnog razgovora Patrijarh je Knezu opisao stradanje srpskog naroda na Kosmetu, obavestivsi ga o svojim iskustvima stecenim prilikom boravka u juznoj srpskoj pokrajini i naporima oko pomoci tamnosnjem stanovnistvu. Citirajuci tradicionalnu nacionalnu mudrost da je "junastvo odbraniti sebe od drugoga, a cojstvo - drugoga od sebe", Patrijarh je naglasio da je jedan od najvaznijih ciljeva svakog naroda da sacuva svoju dusu. Knez Aleksandar se interesovao o pitanjima uvodjenja veronauke u skole i vracanja zemlje i imovine SPC. Poseban naglasak na resavanje ovih pitanja tice se Kosmeta odakle su i dvoje dece bez roditelja koji trenutno zive u Kragujevcu, a o cijem se skolovanju i izdrzavanju stara Knez Aleksandar.

Ekskluzivna postavka u Vojnom muzeju u Beogradu

KRVAVI MUNDIR KRALJA ALEKSANDRA

Admiralska uniforma koju je nosio kralj Aleksandar Prvi Karadjordjevic kada je ubijen u Marseju izlozena prvi put posle Drugog svetskog rata

Bela svilena kosulja dugih rukava i neoplava potkosulja, prelivene smedjim mrljama, cuvane su 66 godina u zapecacenim depoima kao vrhunska drzavna tajna.

Kosulja i potkosulja mrtvog kralja iz Vojnog muzeja, 1937. godine

Potpukovnik Zeljko V. Zirojevic, zamenik direktora Vojnog muzeja, i muzejski savetnik Pavle Ljumovic otpecatili su zaklonjena vrata, do juce zatvorena za obicne posetioce.

Pazljivo su rasprostrli kosulju i potkosulju na sto. Neverovatno je kako su ocuvane posle toliko godina. Rupe od metaka i fleke zgrusane krvi (sada u svetlim i tamnim nijansama) iz tela kralja Aleksandra Prvog Karadjordjevica koja se cedila po njegovoj odeci jos uvek mogu da razrese enigmnu marsejskog atentata 9. oktobra 1934. godine.

Ostaci krvi i voska

Na zvanicnoj postavci izlozbe "Iz riznice Vojnog muzeja", otvorenoj pre nekoliko dana, ekskluzivni predmet je admiralska uniforma koju je nosio kralj kada ga je ubio Velicko Georgijev Kerin. Ili, kako se vec zvao ubica sa vise imena.

Rupe od kursuma su na prednoj strani teget mundira. Vide se ostaci krvi i voska koji je kapao sa sveca po okovratniku blazenopocivseg viteskog Kralja ujedinitelja, dok je njegovo telo uz najvise drzavne pocasti lezalo na otomanu u svecanom dvorcu marsejske prefekture.

Mundir na kome je Legija casti, ostecena sa untrasnje strane metkom iz "mauzera C-96", i Ratni krst, uz pantalone, polozen je na tamnozeleni brokat, isecen sa otomana, noc pred Aleksandrov poslednji povratak u Jugoslaviju.

Do 1941. godine, u Vojnom muzeju izlagani su uniforma, pistolj atentatora i vozilo, luksuzni "delanz", na cijem su zadnjem sedistu sedeli kralj Aleksandar Prvi Karadjordjevic i ministar inostranih dela Francuske Luj Bartu.

"Na ovoj izlozbi se prakticno prvi put posle Drugog svetskog rata izlaze kraljev mundir. Doduse, nekoliko puta je pokazivan, ali, to je bilo toliko retko i nezapazeno", kaze potpukovnik Zirojevic, predstavljajuci ovu muzejsku premijeru.

Detalji koji nedostaju

Prica o atentatu u Marseju je i za potpukovnika jos uvek prepuna misterija. On se nada da ce uskoro objaviti rezultate istrazivanja, koji mogu upotpuniti ovaj slozeni mozaik srpske i jugoslovenske istorije. Neki detalji nedostaju, ali, sacuvana uniforma, kosulja i potkosulja mogu dati odgovore na neka pitanja.

"Izvestaj francuske policije o atentatu, kao i izvestaj lekarskog konzilijuma koji je vrsio obdukciju i jos neke druge pojedinosti onemogucavaju nam potpuno rasvetljavanje ubistva. Istragu je vodio generalni inspektor Mondanel, potpredsednik Interpola, a balisticku ekspertizu vrsio je Gatimel, direktor marsejske tehnicke policijske laboratorije. Rezultati ove istrage nikada nisu objavljeni. Francuska policija vrsila je pregled kola, ali tek kada su ona stigla u Jugoslaviju, nasa policija je nasla dva metka u sedistu", napominje potpukovnik.

Francuske vlasti predale su nasoj zemlji 28. marta 1935. godine pistolje koji su pronadjeni kod atentatora, pomenuti "mauzer" iz kojeg je Kerin pucao, kao i pistolj "valter PP" i rucnu bombu.

Medjutim, pistolj iz kojeg je pucano nestao je iz Vojnog muzeja tokom Drugog svetskog rata. Automobil "delanz" nalazio se u Vojnom muzeju, ali, 1951. godine, preuzeli su ga iz auto-moto drustva "Gucevo". Vozilo u kojem su ubijeni jugoslovenski kralj i ministar spoljnih poslova Francuske zavrсило je na auto-otpadu u Loznici.

Aleksandar Apostolovski

Znamenje

IKONA PREOBRAZENJA

U moj zivotni kalendar, na dan Preobrazenja, 19. avgusta ove godine, upisala se jedna svetlost, sa kojom se nista ne moze uporediti. To je ikona Preobrazenja, sa Hristom Spasiteljem na njoj, koju sam, kao uzdarje uz zicku hrisovulju, primio u manastiru Zica. Sama Promisao je htela da taj dar primim u ovoj Svetoj godini, pa su njegova obelezenost, znacenje i misticna lepota, tim dobili na snazi.

Ikona Preobrazenja, koja danas obasjava moj dom, celom duhovnoscu svog lika, opravdava svoje sveto ime. Sva u svetlom ruhu, sa figurom Spasitelja od suste svetlosti, ona ovakva, sva svetla, odudara od kanonske tradicije zivopisanja ikona. Simbolizam njene svetlosti, u ovoj, po svemu jedinstvenoj i obeleznoj godini, nije nimalo slucajan. Za moju slutilacku i prozorljivu prirodu taj simbolizam bio je mnogostruk. Kao pesnik onih pesama i onih knjiga koje sam napisao, a u vremenima i okolnostima u kojima jesmo, istoga casa sam osetio "umesanost" stvari viseg reda, dozivljavajući Ikonu kao znamenje. Od prvoga casa, ugledavši je i primivši je, doziveo sam je kao u tom casu najsvetliju ikonu u Srbiji, zbog brojnih simbolicnih konotacija koje su se nametnule. Na kraju jednog veka tame, izbrazdanog brojn timer ofanzivama zla, ona je sinula kao njegova antislika, kao ikona dugo ocektivane svetlosti, svetlosti Drugog dolaska, koja je za nas, hriscane, ravan spasenju.

Osim tog znacenja, kojeg su nagovestavala sva biblijska i svetovna prorocanstva, za mene je ona imala i jedan, simbolizam vise u nasoj neposrednoj i konkretnoj situaciji, kroz koju smo prolazili. Imao sam apsolutno osecanje da je to bas ta, ova Sveta godina, godina koju je promisao odabrala da se dogodi i kod nas taj preobrazavajući, prelomni i sudbonosni dogadjaj.

Alek VUKADINOVIC

Jovan Ducic

PESMA

Moj dobri rode, svi su lagali,
I tvoj su vidik sav pomracili;
Za svojom srecom samo tragali,
I svuda krali i sve tlacili.

I mesto mleka, krv su sisali.
U stradanjima tvojim dugima.
Tvoje su svetlo ime brisali.
Da ne znas ko si medju drugima.

S ubicama su crkve stvarali,
I s izdajnikom gorde tvrdjave;
U zakletvi te svakoj varali.
Na vodi digli moste rdjave!

Na zgaristu ti drze govore.
Na gubilistu podlo piruju.
Na bunjistima sade lovore...
I mrtve uce sad da miruju.

Moj dobri rode, svi su rdjavi,
Vapaj tvoj ne cuju sto tuguje!
Izdajnik i sad jos u tvrdjavi,
S ubicom zrtva sada druguje.

Loman je, rode, most na provali,
Svud su u pricest otrov stavili...
S lupezom sve su novce kovali,
Sa krivokletnikom zavet pravili.

1943.

Ova pesma Jovana Ducica objavljena je prvi put 1943. godine, u "Amerikanskom Srbobranu", najstarijem i najvećem srpskom listu u Americi. U knjigama nikada nije prestampavana.

Iz sveta religije

ARHIEPISKOP ANTONIJE

Kao dečak, Artemije Medvedev izgubio je svoju domovinu pod naletom boljševika, ali je u Srbiji stekao novu otadžbinu, u njoj se zamonasio i do smrti se molio za nju

U hramovima Ruske zagranicne crkve ovih dana služen je cetrdesetodnevni parastos blazenopocivsem arhiepiskopu zapadnoamerickom i sanfranciskom Antoniju. Ovaj veliki molitelj pred Bogom za srpski narod upokojio se u 92. godini. Iako je davno i nedobrovoljno napustio nasu zemlju, sacuvao je prema njoj iskrenu ljubav i zahvalnost. Kao dečak, izgubio je pravu domovinu ali u Srbiji je stekao novu, govorio je, ne zaboravljajući da je u njoj postao novi covek, monah. Vladika Antonije rođen je u Vilni 1908. kao Artemije Medvedev. U vihoru boljševickog prevrata i gradjanskog rata kao dečak stize na Krim i sa 150.000 ruskih izbeglica i vojnika potom dolazi na Balkan. Upisao se u skolu Krimskog kadetskog korpusa u Beloj Crkvi u Banatu. Dve druge ruske vojne skole postojale su u Sarajevu i Gorazdu.

Artemije postaje Antonije

Istoga dana kada je stekao diplomu mladoga oficira, pesice kreće ka Miljkovom manastiru kod Svilajna da bi postao monah. Tim manastirom tada je rukovodio arhimandrit Amvrosije Kurganov, koji je iz mnogo razloga za života smatran svetim i radi koga su brojni velikodostojnici, intelektualci, vernici, i Srbi i Rusi, dolazili u manastir na duhovno okrepljenje. Poslusnik Artemije na monasenu dobija ime Antonije. Arhimandrit umire 1933, a njegov grob i danas održavaju monahinje i igumanija Doroteja. Monasi prelaze u manastir Tuman.

Pocetkom Drugog svetskog rata Rusi u Jugoslaviji osnivaju Zastitni korpus koji je dostigao 12.000 pripadnika.

Jeromonah Antonije bio je pukovski svestenik. Pred nadiranje Crvene armije mnogi Rusi, medju njima i svestenstvo, otac Antonije takodje, napustaju Jugoslaviju. Ruska crkva u egzilu postavlja ga za episkopa australijskog. Deset godina kasnije, 1967, postaje arhiepiskop San Franciska umesto umrlog arhiepiskopa Jovana Maksimovica s kojim je nekada bio zajedno u Miljkovom manastiru.

Vladika Antonije je sebi postavio dva zivotna zadatka koja je i ispunio. Zeleo je da sacuva uspomenu na svog nekadasnjeg arhimandrita Amvrosija i da pripremi put za njegovu kanonizaciju. O njemu je napisao cuvenu knjigu "Mladi starac". Drugi zadatak ispunio je 1993. godine. Tada je kanonizovan vladika Jovan Maksimovic, svetilo pravoslavlja, izvor duhovnosti posebno pravoslavne omladine sirom sveta. Od pokretanja postupka necije kanonizacije pa do ostvarenja, put je dug i naporan. Vladika Antonije ga je godinama krcio na cemu mu je celokupno pravoslavlje zauvek zahvalno. Ta kanonizacija bila je jedna od najsvecanijih i najdirljivijih u ovom veku. Njenu dobru pripremu obavio je vladika, napisao je i sluzbu svetitelju.

Razgovori na srpskom

Zdravlje potom vladiki popusta, ali mu to nije smetalo i govorio je da je spreman za Cara nebeskog jer je na zemlji uradio sta je mogao. Medjutim, pojavila se nova zelja koju je sveti starac sa suzama pominjao - da Srbima "bude dobro". Nove politicke prilike Balkana slabo je poznavao ali se glasno pitao, sebe pa i Boga, otkud toliko iskusenja narodu koji je druge udomljavao.

Crkva je postavila njegovog zamenika a on je ziveo u malom domu kraj katedrale u koju je svakodnevno dolazio. Dugo se zadržavao kraj mostiju svetog Jovana Maksimovica, kako je govorio, razgovarajući sa njim, ne na ruskom ili engleskom, vec na srpskom, kao nekada u Miljkovom manastiru kraj cudljive Morave. Kada bi cuo da je u katedrali neki putnik iz Srbije zeleo je sa njim da razgovara, dugo, drzeci ga gotovo neprestano za ruku. Bilo je u njegovoj okolini i u njegovoj crkvi ljudi koji su mu na svemu ovome pomalo zamerili, ali on na to nije obracao paznju.

Vladika Antonije Medvedev na ruskom manastirskom groblju u Dzordanvilu pociva i ceka vaskrsenje mrtvih, zajedno sa mnogima s kojima je u svojoj mladosti u nasim krajevima ziveo.

Zivica TUCIC

MOLEBAN

Upravo kada sam i sam razmisljao da jednu od ovih kolumni posvetim reci moleban, na NIN je stigla dopisnica ljubaznog citaoca, nazalost potpis je necitak, koji izmedju ostalog pise: "Pojam molepstvije nasao sam u vise nasih recnika, a moleban ni u jednom. Radovalo bi me kada biste uspeli da nas uverite da su nase sumnje neosnovane." Citalac pise i da mu rec moleban zvuči kao "novokomponovana" crkvenoslovenska rec.

Iako sam jos kao dete pre Drugog svetskog rata ucio veronauku, rec moleban sam, kao i Vi, dragi citaocce, prvi put cuo poslednjih godina. Rec, medjutim, nije "novokomponovana" vec stara crkvenoslovenska rec, koju je Srpska pravoslavna crkva u poslednje vreme vratila u upotrebu.

Patrijarh Pavle je drzao moleban ispred hrama Sv. Save povodom velike promene na nasoj javnoj sceni 6. oktobra za spas i srpsko pomirenje. Citirajući recnike u kojima se objasnjava rec moleban, ujedno cemo i vi i ja saznati sta ona znaci:

"Moleban m. crkvenoslovenski, prigodni molitveni obred, molitva" (Recnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, knjiga DžIII, Srpska akademija nauka i umetnosti, 1988).

U tek izaslom Velikom pravoslavnom enciklopedijskom recniku, zapravo prevodu ruskog recnika iz 1913. g., u izdanju novosadske "Pravoslavne reci", pojam se objašnjava podrobnije:

Moleban (molban), crkveno bogoslužjenje kojim se obavlja molitva zahvalnosti ili molenja. Molbani mogu biti zajednicki, koji se obavljaju u hramu pre i posle liturgije, posle jutrenja ili vecernja, i licni, koji se mogu obavljati i u kuci po zelji odredjenih lica. U zajednicke M. se ubrajaju: "1) M. carski koji se odrzavaju u odredjeno vreme, 2) M. povodom praznika hramova, 3) M. povodom velikih drzavnih dogadjaja, 4) M. povodom opstih nedaca. Redosled sluzbi M. nalazi se u Knjizi molbanih pojanja i u Trebniku.

Navodeci Knjigu molbanih pojanja jasno je da je rec moleban imenica nastala od crkvenoslovenskog prideva, kao i rec vecernje, skracivanjem sintagme vecernja sluzba. Stara rec moleban pripada recima nastalim od staroslovenskog glagola moliti, koja je, po Skoku, vezana za stare paganske obicaje Slovena i znacila je prinositi zrtvu.

Toj porodici reci pripada i rec molepstvije, slicna po znacanju molbanu, s tim da moleban ima daleko odredjenija pravila. Iz jednog kratkog razgovora na ovogodisnjem Sajmu knjiga s vladikom g. Atanasijem, saznao sam da se za moleban koristi pravoslavni kanon, bogoslužbeni ciklus od devet pesama iz 8. veka. Molepstvije (po Recniku SANU "kraci prigodni crkveni obred, molitva koja se odrzava u odredjenim prilikama") ima manje formalizovan karakter od molbana.

DNEVNA SAOPSTENJA SRPSKOG NACIONALNOG VECA Kosova i Metohije

Gracanica, 16. novembar 2000

DR RADA TRAJKOVIC POSETILA SRBE U VITINI

Jucer je Dr. Rada Trajkovic, potpredsednik DHSS (demohriscanske stranke Srbije) i predstavnik SNV u PAVK-u posetila Vitinu zajedno sa predsednikom regionalnog SNV Gnjilanskog kraja, jeromonahom Kirilom Djurkovicem.

U Vitini Dr. Trajkovic je odrzala sastanak sa svim predstavnicima srpskih sela i samog grada Vitine da bi se upoznala sa situacijom u ovom regionu. Predstavnici naroda koji su se okupili u velikom broju obavestili su Dr. Trajkovic da je u poslednje vreme doslo do ozbiljnijeg pogorsanja bezbednosne situacije narocito nakon ubistva uglednog Srbina iz Vitine, Slobodana Jovanovica, 2. novembra 2000. Ubrzo nakon ubistva Jovanovica albanski ekstremisti su napali i opljackali njegovu kucu i time dali do znanja da njihov cilj i dalje ostaje proterivanje svih Srba iz ovog kraja. Situacija je ozbiljna i na podrucju obliznih sela Klokot i Vrbovac gde se pojacava pritisak albanskih ekstremista na Srbe. Pritisaka nisu postedjeni ni retki preostali Hrvati. Hrvatsko selo Letnica vec je gotovo potpuno iseljeno i nekoliko hrvatske dece koje uci jedna srpska uciteljica jedini su preostali ucenici iz ove zajednice.

Dr. Rada Trajkovic je prisutnim Srbima rekla da ce se SNV KIM i dalje zalagati za opstanak Srba i povratak prognanika i da srpski narod moze opstati jedino oslanjajuci se na dva osnovna stuba koja su bila nas temelj kroz istoriju - srpsku drzavu i Srpsku Pravoslavnu Crkvu. SNV KIM ce posebno raditi na izgradnji jedinstva svih Srba koji su spremni da uz svoju demokratsku vladu predsednika Kostunice i vladiku Artemija i nasu Crkvu omoguce opstanak i ostanak naseg naroda u ovim krajevima.

Dr. Trajkovic je u povratku posetila Gnjilane i manastir Draganac vaznu pravoslavnu svetinju gnjilanskog kraja.

SNV KIM NE PRIHVATA GLASANJE PUTEM POSTE

Dr. Rada Trajkovic i Randjel Nojkic susreli su se i sa politickim savetnikom americkog generala Hardija, majorom Fernandezom koji se posebno interesovao za stavove SNV KIM povodom nastupajucih republickih srpskih izbora na Kosovu i Metohiji. Predstavnici SNV KIM su na pitanje majora Fernandez da li su Srbi spremni da prihvate glasanje putem poste izjavili da Kosovo nije inostranstvo pa da Srbi glasaju na izborima putem poste. Posto je Kosovo i Metohija sastavni deo SRJ i Republike Srbije SRBi u Pokrajini imaju puno i legitimno pravo da ucestvuju na izborima koji ce zbog bezbednosti biti verovatno organizovani samo tamo gde postoje odgovarajuci bezbednosni uslovi, u srpskim enklavama.

PROBLEM KOSOVA I METOHJE SE NE RESAVA U DEJTONU

SNV KIM se drzi cvrstog stava da o statusu Kosova i Metohije ne moze razgovarati bez aktivnog ucesca nove demokratske vlasti SRJ i kosovsko-metohijskih Srba. Osnovno polaziste za te razgovore mora da bude Rezolucija 1244 koja u nazoj juznoj Pokrajini nije ispunjena buduci da se vise od godinu i po dana najgrublje krse ljudska prava i slobode ne-albanskog stanovnistva, narocito Srba i Roma i to u prisustvu MIsije UN i NATO snaga. Potezati pitanje sudbine Kosova i Metohije u kontekstu Dejtona nije prihvatljivo buduci da se sada stvaraju normalni i demokratski uslovi da se to pitanje resi na legalan nacin u skladu sa medjunarodnim pravom i postovanjem suvereniteta zemalja clanica UN kojima pripada i SRJ. Stoga eventualni razgovori o Kosovu u Dejtonu mogu biti samo deo akademske i nezvanicne diskusije i zato je razumljivo da SRJ na ovom skupu nije predstavljena na najvicem nivou.

SNV KIM je dobilo obavestenje od americke kancelarije u Pristini da je poziv vladici Artemiju za Dejtonski skup uredno urucen, mada sekretar episkopa Artemija nije mogao da potvrdi da je poziv dosao jer je najverovatnije doslo do nesporazuma u kome je poziv ostao neregistrovan. Zbog svega toga SNV KIM nije na vreme moglo da posalje odgovor na poziv.

SNV KIM izrazava nadu da ce skup u Dejtonu doprineti daljem odrzavanju mira i stabilnosti u celom regionu uz puno postovanje medjunarodnih granica i suvereniteta svih zemalja clanica UN ali i politickih entiteta ustanovljenih Dejtonskim sporazumom.

Dejtonski skup mora biti faktor stabilnosti a ne dalje dezintegracije u regionu, cvrst je stav SNV KIM.

SRBI NA KOSOVU I METOHJI DALJE SAMO UZ SVOJU DRZAVU

Na jucerasnjoj konferenciji za stampu SNV KIM u Centru UNMIK-a u Pristini protosindjel Sava Janjic je naglasio da ubuduće međunarodna zajednica i UNMIK ne mogu ignorisati postojanje jugoslovenske drzave i njenih suverenih prava budući da je SRJ zemlja članica UN i OEBS-a. Zato sva ozbiljnija pitanja u budućnosti treba resavati uz punu saradnju sa legalnim organima demokratske jugoslovenske drzave koja mora biti predstavljena i na Kosovu i Metohiji, rekao je o. Sava.

Na pitanje albanskih novinara da li to znaci i povratak Vojske Jugoslavije, o. Sava je rekao da trenutno ne postoje uslovi za to ali zato mogu da dodju civilni predstavnici, narocito na granicne prelaze. Jugoslovensko osoblje takodje moze ubuduće da se angazuje i preko UN I OSCE kojima SRJ pripada. Takodje nije iskluceno da pripadnici VJ mogu da dodju na Kosovo i Metohiju u sklopu KFOR-a posto se ocekuje brza integracija SRJ u evropske i severno-atlantske stukture u blizoj budućnosti.

SNV KIM TRAZI ZASTITU PRAVA JEZIKA, PISMA I KULTURE

U razgovoru sa Ombudsmanom na Kosovu i Metohiji ambasadorom Novickim protosindjel Sava je prekjuce posebno naglasio pravo srpske zajednice da zastiti svoje pravo na jezik i pismo na podrucju Kosova i Metohije. U poslednjih godinu i po dana smo svedoci da međunarodna zajednica i Misija UN ignorise sistematsku kampanju brisanja srpskog jezickog i kulturnog identiteta na podrucju Pokrajine. U međunarodnim dokumentima i izvestajima se sve cesce spominju samo albanski toponimi i uporno se izostavljaju zvanicni nazivi gradova koji postoje u svim geografskim kartama. Retko koji međunarodni predstavnik koristi ime Urosevac koji je vec zvanicno samo Ferizaj. Srbica je gotovo uvek Skenderaj, a Vucitrn se isklucivo naziva Vustri, jer je navodno nekima tako lakse za izgovor.

Pored toga sto su svi srpski natpisi izbrisani proterana je i cirilica tako da svi zvanicni dokumenti na srpskom jeziku bivaju stampani isklucivo latinicom koja nije tradicionalno srpsko pismo. SNV KIM zato sprema detaljan dopis kojim ce se od Misije UN zahtevati puno pravo postovanja jezickog i kulturnog identiteta Srba kao i obavezno koriscenje cirilice za sve natpise na srpskom jeziku, istakao je o. Sava Janjic.

Poseban problem predstavlja potiskivanje identiteta manjih zajednica kao sto su Goranci koji su preko noci proglašeni za Bosnjake iako sa Bosnom nemaju nikakve veze. Ovu politiku bosnjackog identiteta za sve muslimane slovenskog porekla na Kosovu posebno gura Numan Balic predsednik SDA Kosova sto ide na direktnu stetu Goranaca i Torbesa koji imaju svoj poseban identitet, jezik i tradiciju.

Neki predstavnici UNMIK-a kao i međunarodni predstavnici uporno govore o narodu KOSOVARA, tj svih onih koji zive na Kosovu i Metohiji pokusavajući na taj nacin da stvore uslove za proglašenje nove nacije i eventualno drzave. Srbi Kosova i Metohije ne mogu da prihvate albanske nazive kao sto je rec KOSOVAR. Srbi na Kosovu jesu Kosovci ali su pre svega Srbi i osecaju se gradjanima drzave Srbije i SRJ. Otuda se ne moze govoriti ni o "kosovarskoj kulturi, tradiciji" budući da postoje srpska, albanska i druge kulture ali ne i neka posebna kosovska kultura, budući da Kosovo i Metohija u svojoj istoriji nisu nikada bili poseban i izdvojen politicki i kulturni entitet.

SAOPSTENJE EPARHIJE RASKO-PRIZRENSKE

Prizren, 19. novembar 2000

NAPADNUTA STARICA SRPKINJA U PRIZRENU

Na Djurdjic, 16. novembra 2000. godine, na liturgiji u crkvi Sv. Georgija u Prizrenu, prisustvovalo je 25 zena Srpkinja. Posle liturgije, kada su se prisutni razilazili svojim kucama, kuci su posle i dve starije zene, DOSTA STEFANOVIC i DOSTA JANKOVIC. Njih dve stanuju u naselju "Bazdarana". Na desetak metara od njihovih domova na njih je nasrnuo nepoznati mladac Albanac koji je vozio bicikl. On je na Dostu Stefanovic bacio kamen tezine 2 kg i pogodio je u glavu. Posle nanosenja teske telesne povrede on je pobegao, a Dosti je odmah ukazana lekarska pomoc. Pripadnici KFOR-a su meni, kao predstavniku Crkve, "objasnili" da je ovaj napad izvršen iz protesta Albanaca zbog njihovih sunarodnika koji su zatvoreni u srpskim zatvorima.???

protojerej Ilija Smigic

Eparhija rasko-prizrenska, Prizren
